

Sector	: Ruimte	Openbaar: ☒
Afdeling	: Ruimtelijk Beleid	Niet openbaar: ☐
Zaaknummer(s) ingekomen stuk(ken)	:	Kabinet: ☐
Behandelend medewerk(st)er	: Selma van Mensvoort	Tel.: (0495) 57 52 16
Portefeuillehouder(s)	: A.F. van Eersel	Nummer B&W-advies: BW-008549

ONDERWERP

Plannen van aanpak Regionale Uitwerking POL2014 (Provinciaal Omgevingsplan Limburg)

ADVIES

1. De plannen van aanpak voor de regionale uitwerkingen vrijetijdseconomie, economie en energie vaststellen.
2. Het plan van aanpak landbouw en natuur vaststellen met dien verstande dat het thema duurzame landbouw/ volksgezondheid en het thema natuurontwikkeling aan het plan worden toegevoegd.
3. Kennis nemen van overeenkomsten tussen provincie en de werkvelden ten behoeve van de provinciale bijdrage ter uitvoering van de onder 1 genoemde plannen van aanpak.
4. Kennis nemen van de overeenkomst tussen provincie en het werkveld wonen ten behoeve van het uitvoeringsprogramma van de vastgestelde Structuurvisie Wonen, Zorg en Woonomgeving Midden-Limburg.
5. De raad informeren via bijgevoegde raadsinformatiebrief.

TOELICHTING

Relatie met vorig voorstel:

B&W advies 13.01.2015: kennismaken van het doorlopen proces rondom het POL2014, de Omgevingsverordening en het PVPP en de wijze waarop is omgegaan met de ingediende zienswijzen van de gemeente Weert, kennismaken van het vervolg van het POL2014 (opstellen van enkele regionale visies in Midden-Limburg) en de raad hierover informeren.

Algemeen:

Weert, 17 juni 2015 De directeur, 		S		B	W	W	W	W
					HL	FvE	PS	GG
			akkoord					
			bespreken					
Behandeling uiterlijk in college van 14 juli 2015								

In te vullen door het B&W secretariaat:

☒ Akkoord	☐ Niet akkoord	☐ A-stuk
☐ Akkoord met tekstuele aanpassing door portefeuillehouder	☐ Gewijzigde versie	☐ B-stuk
☐ Anders, nl.:		☐ C-stuk

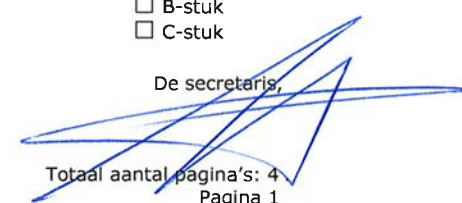
Beslissing d.d.:

14-07-'15

Nummer:

5

De secretaris,

Provinciale Staten heeft op 12 december 2014 het Provinciaal Omgevingsplan Limburg 2014 (POL2014) vastgesteld. In het POL 2014 heeft de provincie Limburg uitgesproken dat elke regio in Limburg een aantal vraagstukken dient uit te werken in regionale uitwerkingen. De uitwerkingen zijn beleidskaders op basis waarvan bestuursafspraken gemaakt kunnen worden tussen de gemeenten in de regio en de provincie. Tevens vormen de regionale uitwerkingen bouwstenen voor de Agenda van Midden-Limburg (de Agenda gaat verder dan alleen de regionale uitwerkingen van het POL en heeft bovendien betrekking op alle SML-werkvelden).

Binnen de regio Midden-Limburg ligt het voorstel om 4 regionale uitwerkingen op te stellen te weten landbouw, economie (=detailhandel, bedrijventerreinen en kantoren), energie en vrijetijdseconomie. Voor wonen is reeds een visie met uitvoeringsprogramma opgesteld. Hiervoor zal separaat een voorstel m.b.t. bestuursafspraken gemaakt worden in samenspraak met de provincie, welke door de provincie als voorzorgverordening in het kader van POL worden geborgd.

Er is besloten om het opstellen van de regionale uitwerkingen en het maken van bestuursafspraken met de provincie voor deze thema's onder te brengen bij de netwerkorganisatie Samenwerking Midden-Limburg (SML). In de SML-werkgroepen is een plan van aanpak voor het opstellen van de regionale uitwerkingen POL gemaakt (zie bijlage 1 voor de samenvatting, bijlage 2 voor de complete plannen van aanpak).

Gedeputeerde Staten hebben op 3 maart 2015 ingestemd met de notitie 'Bestuursafspraken POL 2014, provinciale focus'. De focusnotitie betreft de vraag van de provincie met betrekking tot de uitwerkingen en bestuursafspraken, geen programma van eisen. De POL uitwerkingen en bestuursafspraken kunnen leiden tot een eigen regionale invulling van de afspraken en worden door de gemeenten vastgesteld. De focus van de provincie is meegenomen in de plannen van aanpak en wordt ook meegenomen in de uitvoering van de plannen van aanpak. De discussie over de focusnotitie vindt in de afzonderlijke regionale uitwerkingen plaats. Derhalve behoeft op dit moment geen standpunt c.q. reactie te worden gegeven op de focusnotitie en is deze ter kennisname bijgevoegd. De focusnotitie en bijbehorende brief zijn in bijlage 3 bijgevoegd. De provincie wil graag uiterlijk december 2015 komen tot bestuursafspraken in regionaal verband voor een periode van zes jaar. Aangezien naar verwachting de uitwerkingen niet (allemaal) zijn vastgesteld in december 2015 betekent dit dat deze afspraken zich dan beperken tot procesafspraken.

Argumenten:

1. Per thema (met uitzondering van wonen) is een plan van aanpak opgesteld. Deze plannen van aanpak worden thans ter vaststelling aan uw college aangeboden. De plannen van aanpak zijn besproken in bestuurlijke overleggen van elk werkveld, waarna nu formele bestuurlijke besluitvorming in de 7 colleges aan de orde is.
2. In het plan van aanpak voor de uitwerking landbouw en natuur krijgen de vraagstukken verduurzaming van de landbouw/volksgezondheid en natuurontwikkeling onvoldoende aandacht. Dit sluit aan op de provinciale focus op het thema schone stallen (streven naar nulemissie van geur, fijn stof en ammoniak). Daarnaast ligt de nadruk sterk op het onderdeel landbouw. De regio zou moeten inzetten op het versterken van haar groene buitengebied. Dit past ook bij het nieuwe Europese landbouwbeleid (vergroening) en bij de versterking van recreatie en toerisme (mensen laten ontspannen en genieten). Ontwikkeling van multifunctionele natuur zou aandacht verdienen in het plan van aanpak. Deze thema's dienen toegevoegd te worden als prioritaire thema's.
3. Er is door SML bij de provincie Limburg een verzoek ingediend voor cofinanciering van de POL-uitwerkingen (zie bijlage 3). De Provincie is bereid dit bedrag te financieren als met de samenwerkende gemeenten hierover overeenkomsten worden gesloten (zie bijlage 4). Als alle Midden-Limburgse colleges van B&W de plannen van aanpak vaststellen, kunnen de overeenkomsten worden getekend door de gedeputeerde en de bestuurlijke trekkers van de vijf SML-werkvelden die ieder een POL-uitwerking voor hun rekening nemen. De gemeente Weert is geen trekker van de POL-uitwerkingen. Derhalve hoeft er geen overeenkomst opgesteld

- te worden tussen gemeente Weert en provincie. De overeenkomst houdt in dat de werkveldtrekkers zich samen met de regio inspannen om uiterlijk in december 2015 bestuursafspraken met de provincie te maken over de POL uitwerkingen.
4. Ter aanvulling op bovenstaande toelichting: het werkveld Wonen heeft ook co financiering gevraagd aan de provincie om in het kader van het uitvoeringsprogramma van de vastgestelde structuurvisie Wonen, Zorg en Woonomgeving Midden-Limburg procesbegeleiding/onderzoeken te initiëren (zie bijlage 4).
  5. Om de raad op de hoogte te houden van het proces en voortgang omtrent de regionale uitwerkingen is een raadsinformatiebrief opgesteld. Deze kan aan de gemeenteraad via de informatievoorziening worden aangeboden.

Kanttekeningen:

Ten aanzien van besluitpunt 2: Het plan van aanpak Landbouw en natuur is vastgesteld in het bestuurlijk overleg Landbouw en natuur. De thema's duurzame landbouw/volksgezondheid en natuurontwikkeling zijn niet eerder in het proces ingebracht.

JURIDISCHE GEVOLGEN (o.a. FATALE TERMIJNEN/HANDHAVING)

n.v.t.

FINANCIËLE EN PERSONELE GEVOLGEN

Financiële gevolgen

Heeft geen consequenties voor de gemeentelijke begroting.

Voor het opstellen van de regionale uitwerkingen is externe inhuur noodzakelijk. Deels omdat er binnen de gemeente te weinig capaciteit aanwezig is en deels omdat er expertise ingehuurd moet worden.

De verdeling van de externe kosten op de begroting is als volgt:

Landbouw- en natuur	€	35.000
Wonen, uitwerking bestuursafspraken	€	15.000
Werklocaties, incl. detailhandel	€	45.000
Vrijetijds-economie	€	25.000
Energie	€	25.000
Totaal	€	145.000

Binnen SML hebben de zeven Midden-Limburgse gemeenten een budget beschikbaar gesteld van € 96.500,00 voor de uitvoering van de plannen van aanpak. Dit bedrag is echter onvoldoende om de actuele kosteninschatting te dekken. Er is derhalve bij provincie Limburg een verzoek ingediend voor cofinanciering van de plannen van aanpak voor een bedrag van € 50.000,-. (zie bijlage 3) Provincie is bereid dit bedrag te financieren als met de samenwerkende gemeenten hierover overeenkomsten worden gesloten (zie bijlage 4).

Personele gevolgen

De werkvelden binnen SML werken de regionale uitwerkingen uit zoals aangegeven in de plannen van aanpak. Binnen de gemeente Weert zal ambtelijke capaciteit beschikbaar worden gesteld (afdeling Ruimtelijk Beleid, beleidsmedewerker economie, beleidsmedewerker toerisme & recreatie, beleidsmedewerker wonen, beleidsmedewerker landbouw). Dit zal binnen de bestaande formatie worden opgevangen. De provincie zal ook ondersteuning bieden in de vorm van het beschikbaar stellen van ambtelijke capaciteit.

Begrotingspost: n.v.t.

Beschikbaar bedrag: n.v.t.

COMMUNICATIE/PARTICIPATIE

Voor wie is dit advies van belang?:

❖ Raadsleden

Nadere specificatie:

Geadviseerd wordt de volgende communicatie-instrumenten te gebruiken:

❖ Brief

Nadere specificatie: Raadsinformatiebrief

Geadviseerd wordt de volgende participatie-instrumenten te gebruiken:

❖ Niet van toepassing

OVERLEG GEVOERD MET

Intern:

René Bladder

Afdelingshoofd RB

Marian Arts

Beleidsmedewerker wonen/ruimtelijke ordening

Pierre Heuts

Beleidsmedewerker economie

Lizette Koopmans

Beleidsmedewerker toerisme en recreatie

Marjo Beeren

Beleidsmedewerker landbouw/ruimtelijke ordening

Maaïke van Roij

Duurzaamheidscoördinator

John Camp

Financieel adviseur

Extern:

- POL-afstemmingsoverleg waarin alle werkveldtrekkers van SML zitting in hebben aangevuld met de POL-coördinatoren per gemeente, de SML-coördinator en de ambtelijk vertegenwoordiger Midden-Limburg van de provincie Limburg.
- De plannen van aanpak zijn tot stand gekomen binnen de verschillende werkvelden van SML (ambtelijk en bestuurlijk vastgesteld).

BIJLAGEN

Openbaar:

Bijlage 1: Samenvatting plannen van aanpak

Bijlage 2: Plannen van aanpak (werklocaties, landbouw en natuur, vrijetijdseconomie en energie)

Bijlage 3: Brief en focusnotitie provincie

Bijlage 4: Overeenkomsten provincie voor financiële bijdrage

Niet-openbaar:

Niet van toepassing

Aan de leden van de raad van de gemeente Weert

Weert, 15 juli 2015

Onderwerp : Plannen van Aanpak Regionale POL uitwerkingen

Beste raadsleden,

Provinciale Staten hebben op 12 december 2014 het Provinciaal Omgevingsplan Limburg (POL) vastgesteld. In het POL heeft de provincie Limburg uitgesproken dat elke regio een aantal vraagstukken verder dient uit te werken in zogenaamde POL uitwerkingen. De Provincie benoemt hierbij de thema's wonen, bedrijventerreinen, kantoren, detailhandel, land- en tuinbouw, energie en vrijetijdseconomie. Als regio worden de 7 Midden-Limburgse gemeenten beschouwd. Voor het thema wonen is reeds een visie opgesteld, die door de gemeenteraden in Midden-Limburg is vastgesteld onder de naam 'Structuurvisie Wonen, Zorg en Woonomgeving Midden-Limburg'.

Werkvelden Samenwerking Midden-Limburg (SML)

Vanaf 1 januari 2015 is SML van start gegaan. Binnen SML zijn diverse werkvelden benoemd. Voor vier van deze werkvelden worden regionale uitwerkingen opgesteld en is een trekker benoemd:

Werkveld SML	POL visie	Trekker
Landbouw en natuur	Landbouw en natuur	Gemeente Nederweert
Economie en energie	Werklocaties Energie	Gemeente Leudal
Wonen	Wonen en zorg	Gemeente Roerdalen
Recreatie en toerisme	Vrijetijdseconomie	Gemeente Maasgouw

In de SML-werkgroepen is een plan van aanpak voor het opstellen van de regionale uitwerkingen POL gemaakt. Voor de invulling van de Agenda van Midden-Limburg wordt een afzonderlijke procedure gevolgd. Deze agenda gaat verder dan alleen de regionale uitwerkingen POL en heeft bovendien betrekking op alle SML-werkvelden. Naast bovengenoemde werkvelden, betreft dat ook de werkvelden Innovatieve Economie – Keyport 2020, Mobiliteit & Infrastructuur en Euregionale samenwerking.

Focusnotitie provincie.

Gedeputeerde Staten heeft op 3 maart 2015 ingestemd met de notitie 'Bestuursafspraken POL 2014, provinciale focus'. Hierin heeft de provincie aangegeven waar per onderwerp de focus van de provincie ligt. De focusnotitie en bijbehorende brief zijn als bijlage bijgevoegd (bijlage 3). De focusnotitie betreft de vraag van de provincie met betrekking tot de

uitwerkingen en bestuursafspraken, geen programma van eisen. De POL uitwerkingen en bestuursafspraken kunnen leiden tot een eigen regionale invulling van de afspraken. Er is immers sprake van per regio verschillende regionale uitwerkingen met een sterke inbreng van de gemeenten.

Plan van aanpak

Landbouw en natuur

In het POL2014 is een aantal opgaves voor het onderwerp 'landbouw' benoemd waarvoor een regionale uitwerking gemaakt zou moeten worden (o.a. mestverwerking, schone stallen en vrijkomende agrarische bebouwing). Daarnaast zijn er vanuit het SML-werkveld landbouw en natuur aanvullende thema's aangemerkt die in de regionale uitwerkingen behandeld kunnen worden. Dit betreft onder andere een economische uitvoeringsagenda voor de agrarische sector en het behoud en ontwikkeling van natuur. In de startnotitie landbouw- en natuurvisie is weergegeven op welke wijze de regionale uitwerking voor dit werkveld tot stand komt. Gekozen is om het proces in te gaan met het 'maatschappelijk middenveld'.

Omdat er binnen het werkveld landbouw en natuur een groot aantal thema's aan de orde is, heeft het bestuurlijk overleg besloten om voor dit jaar de focus te leggen op huisvesting van arbeidsmigranten (onder leiding van het werkveld wonen), vrijkomende agrarische bedrijfsgebouwen, teeltondersteunende voorzieningen, het in beeld brengen en gebruik van latente ruimte van bestaande milieuvergunningen en mestverwerking. Het College van de gemeente Weert heeft in haar vergadering van 14 juli besloten om akkoord te gaan met het plan van aanpak mits de thema's verduurzaming/volksgezondheid en natuurontwikkeling als prioritaire thema's worden toegevoegd aan het plan van aanpak.

Werklocaties

Op basis van het Provinciaal Omgevingsplan 2014 worden voor de thema's bedrijventerreinen, detailhandel en kantoorlocaties gezamenlijke uitvoeringsafspraken opgesteld die samen het regionaal beleidskader werklocaties gaan vormen. Dit beleidskader bevat ook een invulling van het dynamisch voorraadbeheer. Het detailniveau van dit beleidskader ligt nog niet vast en is onderdeel van het uitwerkingsproces. Dit detailniveau is immers afhankelijk van de problematiek en de mate waarin de noodzaak c.q. wens voor de gemeenten aanwezig is. Vervolgens zal afhankelijk van het regionaal beleidskader gekomen worden tot voorstellen over gebiedsgerichte herstructurering en herontwikkeling van leegstand alsmede de eventuele noodzaak tot investeringen en gezamenlijke fondsvorming voor alle werklocaties.

Energie

De taakstellingen voor energiebesparing en inzet van duurzame bronnen uit het Nationaal Energieakkoord (dat zowel door IPO als VNG is ondertekend) zijn overgenomen in POL 2014. De regionale uitwerking vindt plaats binnen het werkveld Economie en Energie omdat energie een economische factor van belang is voor bedrijven en voor burgers.

Uitgangspunt is het in kaart brengen van het besparings- en opwekpotentieel van de regio als ruimtelijke opgaven. De uitwerking vindt plaats in het benoemen van concrete mogelijkheden in een cafetariamodel waaruit gemeenten zelf hun keuze kunnen maken. Dit betekent derhalve dat gemeenten ook zouden kunnen besluiten geen gebruik te maken van de onderzochte mogelijkheden (0-optie). Daarbij wordt zoveel mogelijk aangesloten bij lopende gemeentelijke, provinciale en landelijke projecten en initiatieven.

Vrijtijdseconomie

Een van de actiepunten die vanuit het SML-werkveld Recreatie en Toerisme worden opgepakt is de regionale uitwerking van het POL-thema "Vrijtijdseconomie".

In de provinciale focusnotitie "Bestuursafspraken POL 2014" staat vermeld dat bij de uitwerking van het POL-thema "vrijetijdseconomie" de afspraken over de aanpak van verblijfsaccommodaties (en met name over huisjesparken en campings) centraal moeten staan. Bij de voorbereiding van deze bestuursafspraken wordt ook rekening gehouden met de resultaten van de "Vitaliteitsscan Verblijfsaccommodaties Limburg" die door het bureau ZKA in opdracht van de provincie is uitgevoerd. Deze scan brengt kwaliteit en perspectief van verblijfsaccommodaties in beeld. In het verlengde van het bovenstaande worden bij de uitwerking van het POL-thema "verblijfsrecreatie" in Midden-Limburg twee sporen gevolgd. Het eerste spoor is gericht op de voorbereiding van bestuursafspraken die moeten leiden tot een verbeterde vitaliteit van de verblijfsaccommodaties in Midden-Limburg. Een tweede spoor is gericht op de voorbereiding van bestuursafspraken over de aanpak van het oneigenlijk gebruik van recreatiewoningen.

Wonen en zorg

Voor het thema wonen is reeds een visie opgesteld, die door de gemeenteraden in Midden-Limburg is vastgesteld onder de naam 'Structuurvisie Wonen, Zorg en Woonomgeving Midden-Limburg'.

De focus ligt de komende jaren op het terugdringen van de planvoorraad. Ook staat verdere uitwerking in regionale prestatieafspraken met corporaties en wonen en zorg nadrukkelijk op de agenda. In 2018 vindt integrale herijking plaats.

Rol van de gemeenteraden.

De rol van de gemeenteraad bij de POL uitwerkingen kan per uitwerking verschillend zijn. Dat is mede afhankelijk van het eindresultaat, dat per werkveld verschillend kan zijn.

Financiële gevolgen

Voor het opstellen van de regionale uitwerkingen is externe inhuur noodzakelijk. Deels omdat er binnen de gemeente te weinig capaciteit aanwezig is en deels omdat er expertise ingehuurd moet worden. De kosten hiervan worden gedragen door SML (het restant van het procesgeld van Gebiedsontwikkeling Midden-Limburg) en een aanvullende bijdrage van de provincie Limburg.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders,

M.H.F. Knaapen
gemeentesecretaris

ba

A.A.M.M. Heijmans
burgemeester

Bijlage(n) : Bijlage 1: Plannen van aanpak (werklocaties, landbouw & natuur, vrijetijdseconomie, energie)

Bijlage 2: Brief en Focusnotitie Provincie

Bijlage 1

Plannen van aanpak regionale POL uitwerkingen

Landbouw en natuur

In het POL2014 is een aantal opgaves voor het onderwerp 'landbouw' benoemd waarvoor een regionale uitwerking gemaakt zou moeten worden (o.a. mestverwerking, schone stallen en vrijkomende agrarische bebouwing). Daarnaast zijn er vanuit het SML-werkveld landbouw en natuur aanvullende thema's aangemerkt die in de regionale uitwerkingen behandeld kunnen worden. Dit betreft onder andere een economische uitvoeringsagenda voor de agrarische sector en het behoud en ontwikkeling van natuur. In de startnotitie landbouw- en natuurvisie is weergegeven op welke wijze de regionale uitwerking voor dit werkveld tot stand komt. Gekozen is om het proces in te gaan met het 'maatschappelijk middenveld'. Dit betekent dat er naast de thema's die de provincie en gemeenten belangrijk vinden, ook thema's benoemd kunnen worden door degenen die gebruik maken van het buitengebied: agrariërs, burgers, natuurverenigingen e.d. Omdat er binnen het werkveld landbouw en natuur een groot aantal thema's aan de orde is, heeft het bestuurlijk overleg besloten om voor dit jaar de focus te leggen op huisvesting van arbeidsmigranten, vrijkomende agrarische bedrijfsgebouwen, teeltondersteunende voorzieningen, het in beeld brengen en gebruik van latente ruimte van bestaande milieuvergunningen en mestverwerking. Het bestuurlijk overleg heeft ingestemd met het plan van aanpak.

Werklocaties

Op basis van het Provinciaal Omgevingsplan 2014 worden voor de thema's bedrijventerreinen, detailhandel en kantoorlocaties gezamenlijke uitvoeringsafspraken opgesteld die samen het regionaal beleidskader werklocaties gaan vormen. Dit beleidskader bevat ook een invulling van het dynamisch voorraadbeheer. Het detailniveau van dit beleidskader ligt nog niet vast en is onderdeel van het uitwerkingsproces. Dit detailniveau is immers afhankelijk van de problematiek en de mate waarin de noodzaak c.q. wens voor de gemeenten aanwezig is. Vervolgens zal afhankelijk van het regionaal beleidskader gekomen worden tot voorstellen over gebiedsgerichte herstructurering en herontwikkeling van leegstand alsmede de eventuele noodzaak tot investeringen en gezamenlijke fondsvorming voor alle werklocaties. Het bestuurlijk overleg heeft ingestemd met het plan van aanpak.

Energie

De taakstellingen voor energiebesparing en inzet van duurzame bronnen uit het Nationaal Energieakkoord (dat zowel door IPO als VNG is ondertekend) zijn overgenomen in POL 2014. De regionale uitwerking vindt plaats binnen het werkveld Economie en Energie omdat energie een economische factor van belang is voor bedrijven en voor burgers. Uitgangspunt is het in kaart brengen van het besparings- en opwekpotentieel van de regio als ruimtelijke opgaven. De uitwerking vindt plaats in het benoemen van concrete mogelijkheden in een cafetariamodel waaruit gemeenten zelf hun keuze kunnen maken. Dit betekent derhalve dat gemeenten ook zouden kunnen besluiten geen gebruik te maken van de onderzochte mogelijkheden (0-optie). Daarbij wordt zoveel mogelijk aangesloten bij lopende gemeentelijke, provinciale en landelijke projecten en initiatieven. Het bestuurlijk overleg heeft ingestemd met de ambities en het plan van aanpak.

Vrijetijdseconomie

Een van de actiepunten die vanuit het SML-werkveld Recreatie en Toerisme worden opgepakt is de regionale uitwerking van het POL-thema "Vrijetijdseconomie". In de provinciale focusnotitie "Bestuursafspraken POL 2014" staat vermeld dat bij de uitwerking van het POL-thema "vrijetijdseconomie" de afspraken over de aanpak van verblijfsaccommodaties (en met name over huissjerparks en campings) centraal moeten staan.

Bij de voorbereiding van deze bestuursafspraken wordt ook rekening gehouden met de resultaten van de "Vitaliteitsscan Verblijfsaccommodaties Limburg" die door het bureau ZKA in opdracht van de provincie is uitgevoerd. Deze scan brengt kwaliteit en perspectief van verblijfsaccommodaties in beeld. In het verlengde van het bovenstaande worden bij de uitwerking van het POL-thema "verblijfsrecreatie" in Midden-Limburg twee sporen gevolgd.

Het eerste spoor is gericht op de voorbereiding van bestuursafspraken die moeten leiden tot een verbeterde vitaliteit van de verblijfsaccommodaties in Midden-Limburg. Dit spoor sluit aan bij de resultaten en aanbevelingen van de bovengenoemde vitaliteitsscan. Daarbij worden bestaande situatie en perspectieven voor huissjerparks en campings in beeld gebracht, maar wordt ook verkend welke beleidsinstrumenten overheden kunnen inzetten om de vitaliteit te verbeteren.

Daarover worden aanbevelingen aan de bestuurders. In dit spoor wordt nauw samengewerkt met provincie Limburg en andere Limburgse gemeenten.

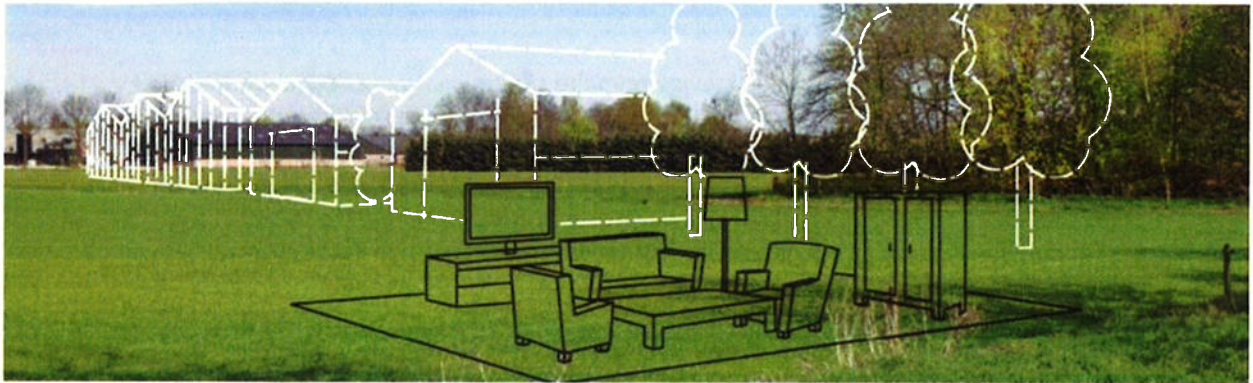
Een tweede spoor is gericht op de voorbereiding van bestuursafspraken over de aanpak van het oneigenlijk gebruik van recreatiewoningen. De complexiteit en de breedte van deze problematiek rechtvaardigt de aanpak in een afzonderlijk spoor. Daarbij wordt in eerste instantie in beeld gebracht welk beleid op dit moment door gemeenten worden gevoerd ten aanzien van oneigenlijk gebruik. Aan de hand daarvan worden aanbevelingen gedaan voor beleidsafstemming en over een gezamenlijke aanpak van controle en handhaving.

Aangezien het oneigenlijk gebruik van recreatiewoningen een problematiek is die ook het SML-werkveld Wonen raakt, wordt hiervoor een aparte werkgroep gevormd die in opdracht van zowel het bestuurlijk overleg "Recreatie en Toerisme" als het bestuurlijk overleg "Wonen" gaat werken. De ambtenaren van de gemeenten en provincie die zijn gespecialiseerd in de aanpak van oneigenlijk gebruik nemen zitting in deze werkgroep.

Bij de uitwerking van het POL-thema "verblijfsrecreatie" speelt het gebiedsbureau Ons WCL, in opdracht van de bestuurders, een coördinerende en faciliterende rol.

Wonen en zorg

Voor het thema wonen is reeds een visie opgesteld, die door de gemeenteraden in Midden-Limburg is vastgesteld onder de naam 'Structuurvisie Wonen, Zorg en Woonomgeving Midden-Limburg'. De focus ligt de komende jaren op het terugdringen van de planvoorraad. Ook staat verdere uitwerking in regionale prestatieafspraken met corporaties en wonen en zorg nadrukkelijk op de agenda. In 2018 vindt integrale herijking plaats.

Startnotitie regionale landbouw- en natuurvisie Agenda Samenwerking Midden-Limburg

Opdrachtgever	Bestuurlijke werkgroep LN
Bestuurlijk trekker	Henk Evers – burgemeester Nederweert
Ambtelijke ondersteuning	Petra Philips - gemeente Nederweert Gebiedsbureau Weert-Nederweert-Leudal Facilitering provincie Limburg
Uitvoering	Gemeente Nederweert i.s.m. Gebiedsbureau
Looptijd	1 januari 2015 – 1 april 2016

INLEIDING

De regio Midden-Limburg heeft een stevige primaire sector waarin de veehouderij en de vollegrondstuinbouw opvallend sterk vertegenwoordigd zijn. Deze sectoren zijn zo sterk, mede vanwege de goed opgeleide agrarische ondernemers.

Het rapport Agribusiness in beeld (2014) geeft aan dat de agribusiness in Midden-Limburg een totale bruto toegevoegde waarde heeft van 1,3 miljard euro. Dit betekent dat 20% van alle economische activiteiten agrarisch of agrarisch gerelateerd zijn en dat 15% van de beroepsbevolking werkzaam is in de agribusiness.

De regionale uitdaging van de primaire sector is tweeledig. Enerzijds om vanuit de huidige situatie, “een doe- en maakregio”, te komen tot continue innovatie en aanpassing van de sector, zodat invulling gegeven kan worden aan de wensen vanuit de markt (license to sell). Anderzijds om een waardevolle bijdrage te leveren aan karakter en maatschappelijke wensen van de regio (license to produce).

Als grootste grondgebruiker heeft de agrarische sector ook een belangrijke functie als beheerder van het buitengebied en daarmee voor het landschappelijke karakter van de regio. Midden-Limburg wordt doorsneden door de Maas c.q. de Maasplassen, die tegelijkertijd zowel een verbindende als een scheidende werking hebben. De oostkant, het voormalige WCL-gebied Midden-Limburg, kan worden gekarakteriseerd als een hoogwaardig cultuurlandschap, waarvan o.a. Roer- en Swalmdal en het Nationaal Park de Meinweg onderdeel uitmaken. De agrarische sector is hier overwegend grondgebonden. Het westelijke deel, de overgang van Maasdal naar Peel, heeft landschappelijk gezien een wezenlijk ander karakter. Dit is o.a. terug te voeren op andere natuurlijke omstandigheden, die hebben geleid tot een andere ontginningshistorie en ook een ander gebruik (met name intensieve veehouderij). Ook in dit deel liggen belangrijke natuurgebieden, zoals Nationaal Park De Groote Peel, Leudal en Weerterbos/Kempbroek.

Naar verwachting zal het landschap ook in de toekomst onder druk blijven staan. Tegelijkertijd neemt het economisch belang van een aantrekkelijk landschap verder toe, bijvoorbeeld voor de toeristisch recreatieve sector. Maar ook voor de plaatselijke bevolking is het landschap belangrijk, zij brengen het belang van een aantrekkelijk landschap steeds vaker onder de aandacht. Daarom is het nodig waardevolle landschappen te beschermen en zo nodig te herstellen.

Om versnippering tegen te gaan en natuurontwikkeling een forse impuls te geven, dient gewerkt te worden aan een eenduidig plan met een robuuste natuurontwikkelingsstrategie op het niveau van de regio. De basis van dit plan is de ontwikkeling van de goudgroene natuur en de benodigde natuurcompensatie in de gehele regio. Ook buiten de goudgroene natuur liggen natuur en landschapswaarden die ontwikkeld dienen te worden. Maar de focus ligt op goudgroen omdat dit een Europese verplichting is.

De voorliggende Startnotitie gaat in op de wijze waarop een breed gedragen regionale visie tot stand zal worden gebracht. Achtereenvolgens wordt aandacht besteed aan:

- Agenda van Midden-Limburg
- Positionering en samenwerking
- Resultaat
- Planning
- Organisatie en facilitering
- Risico's

AGENDA VAN MIDDEN-LIMBURG

In het Provinciaal Omgevingsplan Limburg (POL 2014) vraagt de Provincie aan de regio c.q. de gemeenten een integrale landbouwvisie op te stellen. De insteek is om deze POL-opgave onderdeel te maken van het bredere proces dat regionaal al gaande is en aldus ook op te nemen in de Agenda van Midden-Limburg. Op deze wijze wordt 'werk met werk' gemaakt en wordt tegelijkertijd invulling gegeven aan de regionale opgave van het SML werkveld Landbouw & Natuur. Hieronder worden beide lijnen en de daaraan gekoppelde opgaven kort beschreven.

I. De SML opgave:

- Het handhaven en het versterken van de agrarische en economische ontwikkeling binnen de regio.
- Het opstellen van een economisch uitvoeringsprogramma.
- Het opstellen van een programma voor de ontwikkeling en behoud van intrinsieke waarde van natuur en landschap.
- Het plan wordt ontwikkeld op basis van input, inbreng en feedback vanuit de regio, zodat sprake is een verankering bij alle betrokkenen.
- Uitvoering geven aan de Verklaring van Roermond (2009: zuinig ruimtegebruik, 2010: innovatieagenda duurzame veehouderij).

II. De POL opgave:

- Inzicht in bestaande voorraad agrarische bedrijven;
- De verduurzaming en ontwikkelmogelijkheden van bestaande bedrijven (in het licht van de veranderende verdienmodellen voor de landbouw) en de (lokale/ regionale) mogelijkheden voor nieuwvestiging;
- De mogelijkheid om het aantal ontwikkelingsgebieden intensieve veehouderij en glastuinbouw in gemeentelijke bestemmingsplannen of structuurvisies terug te brengen na afstemming van de behoefte en de (ontwikkel-)geschiktheid van bestaande locaties anderzijds (dynamisch voorraadbeheer);
- De mogelijkheden om de emissies van de intensieve veehouderij en glastuinbouw terug te brengen en deze in de vorm van afspraken met gemeenten vast te leggen. Hierbij gaat het om een integrale aanpak om te komen tot 'schone stallen' hetgeen betekent dat de emissie van ammoniak, fijn stof en geur geminimaliseerd wordt;
- Voldoende ontwikkelingsmogelijkheden voor vormen van agglomeratielandbouw (koppeling aan het dynamisch voorraadbeheer van bedrijventerreinen);
- Een strategie voor revitalisering ontwikkelingsgebieden glastuinbouw;
- Een strategie over de leegstand en hergebruik van agrarische gebouwen en kassen;
- Een monitoring en -indien de uitvoering van de Rijksopgave voor mestverwerking stagneert- visieontwikkeling op de ontwikkeling van mestverwerking;
- Het in stand houden van biodiversiteit, de aanleg van een robuust natuurnetwerk, het verankeren van het natuurbeheer in de samenleving en het behoud cultuurhistorische waarden van het landschap.

III. Provinciale focus:

In de notitie 'Bestuursafspraken POL 2014, provinciale focus' d.d. 3 maart 2015 heeft de provincie aangegeven dat de afspraken in ieder geval moeten gaan over:

- samenwerking als gemeenten en Provincie in het begeleiden/adviseren van initiatieven in een zo vroeg mogelijk stadium;
- een gecoördineerde inzet van stimulerende en regulerende instrumenten om voor alle stallen een 'nulemissie' van geur, fijn stof en ammoniak te bereiken, en deze aanpak binnen een nader af te spreken termijn te verankeren in gemeentelijk beleid;
- het in kaart brengen en herbenutten van latente ontwikkelruimte in omgevingsvergunningen;
- het bevorderen van hergebruik/herbenutting/sloop van leegstaand agrarisch cultuurhistorisch erfgoed en vrijkomende gebouwen, passend in de strategie voor andere thema's;
- het samen optrekken met gemeenten bij initiatieven voor grootschalige mestverwerking en agglomeratielandbouw.

IV. De gemeentelijke focus

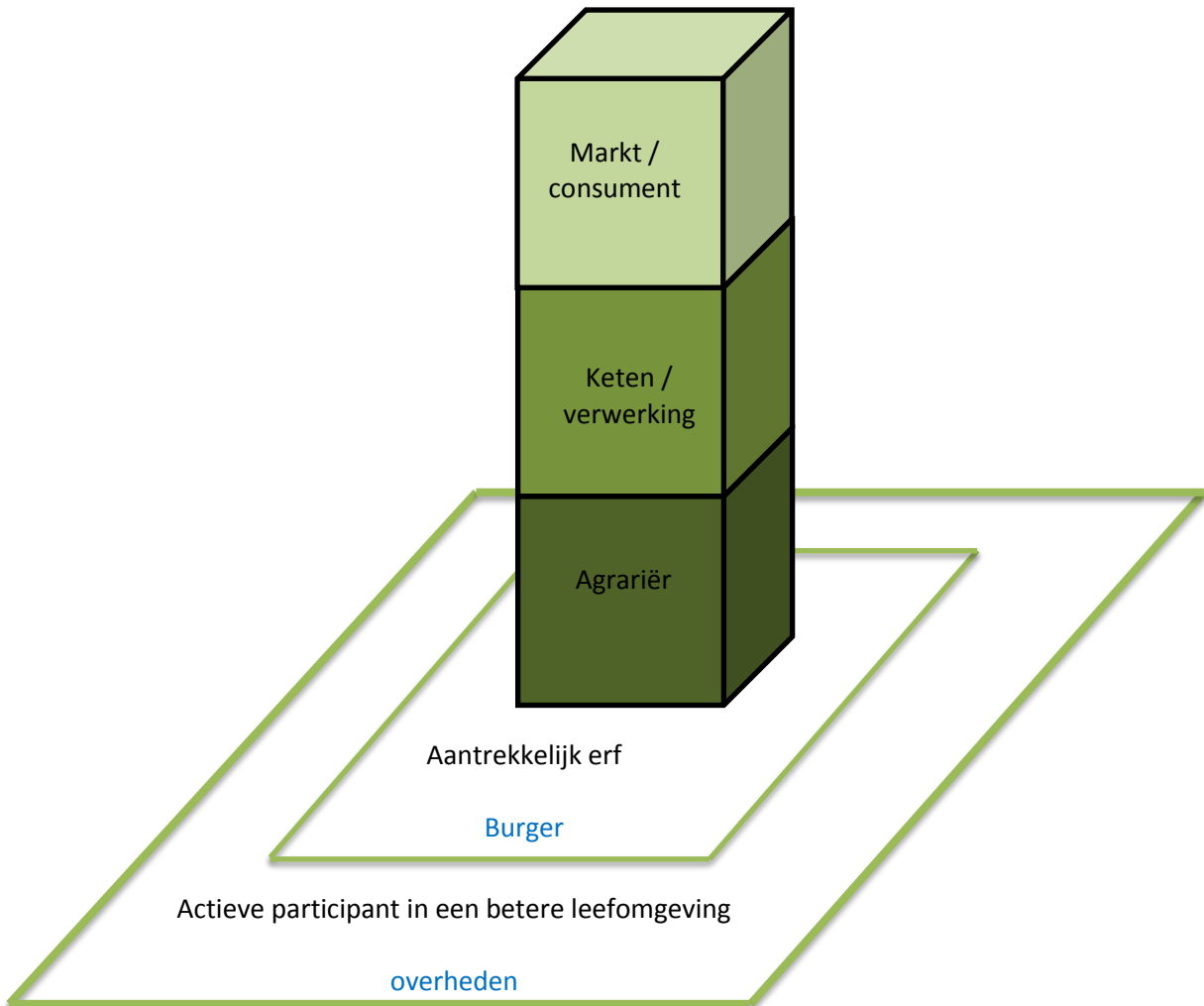
De volgende onderwerpen worden als eerste opgepakt:

- Huisvesting arbeidsmigranten;
- Vrijkomende agrarische bebouwing waarbij sanering van asbest extra aandacht behoeft;
- Ontwikkelingen van teelt ondersteunende voorzieningen in de vollegrondstuinbouw;
- Latente ontwikkelruimte van agrarische bedrijven in kaart brengen;
- Visie op mestverwerking en -bewerking.

POSITIONERING EN SAMENWERKING

Positionering agrarische sector.

Zoals beschreven in de inleiding kent de agrarische sector in feite een tweeledige positie. Het volgende plaatje laat dit zien.

Eenzijds ligt er een vraag vanuit een sterk dynamische markt (vooral internationaal bepaald). Voor de vraag vanuit de markt, de verticale beweging, gaat het in de eerste plaats om zaken als tijdig inspelen op trends en ontwikkelingen, voortdurende kennisontwikkeling, toegevoegde waarde, nieuwe bedrijfsconcepten en niet in de laatste plaats samenwerking in ketens en netwerken. De primaire sector is daarbij schakel binnen de totale voedselketen en van daaruit verbonden met andere ketens en netwerken (logistiek, gezondheid, energie e.a.). De hieruit voortvloeiende license to sell vormt de basis voor het verdienvermogen.

Anderzijds is er de vraag om te ondernemen met respect voor de omgeving. Deze maatschappelijke inbedding, de horizontale beweging, speelt met name op lokaal niveau. Sleutelbegrippen zijn maatschappelijke verantwoordelijkheid, werkgelegenheid, medegebruik c.q. multifunctionaliteit, welzijn, leefbaarheid, dialoog en ook samenwerking met personen en partijen die betrokken zijn daarbij. Ook deze license to produce biedt kansen voor het verdienvermogen van de primaire sector.

De geschetste tweeledige positie is ook bepalend voor de positionering van landbouw in deze Regionale landbouw- en natuurvisie, die als uitwerking van het POL fungeert. Deze visie richt zich met name op de ontwikkeling van de agrarische sector in relatie tot de omgeving, i.c. de horizontale as.

De ontwikkelingen in de verticale as, de economische ontwikkeling van de primaire sector als onderdeel van de voedselketen c.q. andere ketens en netwerken, zijn echter eveneens nodig om een integrale Regionale landbouw- en natuurvisie te kunnen opstellen. Op basis van het Keyport-rapport 'Agribusiness in beeld' (2014) hebben de gezamenlijke Rabobanken in Midden-Limburg recent het initiatief genomen om in samenwerking met Keyport een economisch speerpunten- en projectenprogramma voor de totale agribusiness op te stellen. Dit zal in de eerste helft van 2015 gebeuren in samenspraak met een aantal koplopers uit de betrokken sectoren. Via diverse personele unies wordt voorzien in een goede afstemming met de regionale landbouw- en natuurvisie.

Niet in de laatste plaats is een goede afstemming nodig met de andere regionale POL-visies in Midden-Limburg en met de POL-Regiovisie landbouw voor Noord-Limburg.

Als onderdeel van de genoemde tweeledige positionering van de landbouw, zal aandacht worden besteed aan actuele onderwerpen zoals behoud en herstel van landschappelijke waarden enerzijds maar ook de toepassing van teelt ondersteunende voorzieningen anderzijds en de huisvesting van arbeidsmigranten. Ook de positie van de biologische landbouw wordt meegenomen.

Positionering natuur.

Zoals al aangegeven in de inleiding kent de regio Midden-Limburg twee nationale parken, het Maasplangebied, een groot aantal natuurgebieden en hoogwaardige agrarische cultuurlandschappen. Naast een functie voor de recreant, bieden deze gebieden ook een functie voor het behoud en ontwikkeling van de intrinsieke waarden van deze gebieden.

De regio Midden-Limburg kent, naast een groot areaal aan bestaande natuur, ook een grote opgave voor de realisatie van nieuwe natuur. De realisatie hiervan blijft achter bij de doelstellingen. Eén van de voornaamste oorzaken is de lage grondmobiliteit waardoor gronden niet beschikbaar komen voor natuurontwikkeling. Daarnaast blijkt het lastig om voor agrariërs die in of nabij natuurgebieden gevestigd zijn, geschikte vervangende gronden te vinden. Bij natuurontwikkeling staat het verbinden van robuuste natuurlijke verbindingen centraal in de plannen. Niet alleen moeten de natte natuurgebieden onderling worden verbonden, ook de verbindingen tussen deze gebieden en de droge gebieden moeten worden versterkt.

Bestaande plannen ten aanzien van natuurontwikkeling worden gekenmerkt door hun ingewikkelde indeling. Hierbij gaat het om de ontwikkelingen in goudgroene en zilvergroene natuur. Ook is de relatie met aangrenzende landbouwgronden niet altijd helder. Om versnippering tegen te gaan en natuurontwikkeling in de regio een forse impuls te geven, dient gewerkt te worden vanuit een gezamenlijke regionale aanpak. De basis van deze aanpak is de ontwikkeling van de goudgroene natuur en de noodzakelijke natuurcompensatie als gevolg van toekomstige infrastructurele ontwikkelingen. Indien het noodzakelijk is nieuwe natuur te ontwikkelen in de zilvergroene gebieden, dan dient prioriteit gegeven te worden aan de beekdalen en prioritair verdroogde natuurgebieden. Dit ter versterking van het landschap, de ecologische kwaliteiten en een duurzaam landbouwareaal. Een grotere betrokkenheid in het natuurbeheer van agrariërs en particulieren naast de terreinbeherende organisaties zal de ontwikkeling van de goudgroene en zilvergroene natuur versnellen.

Samenwerking

De geschetste positionering vereist een optimale samenwerking tussen 3 belangrijke groepen stakeholders, nl. Ondernemers, Omgeving en Overheid. Samenwerking tussen deze groepen is randvoorwaarde voor een gedragen Regiovisie, want geen van de partijen kan het alleen.

Omgeving

Hierbij gaat het om de versterking van de regio waarbij de land- en tuinbouw die respect en betekenis heeft voor haar omgeving en het 'DNA-profiel' van Midden-Limburg versterkt. M.a.w. ervoor zorgen dat de juiste activiteiten op de juiste plek plaatsvinden waarbij voldoende rekening wordt gehouden met natuur, water, bodem, milieu en de ligging van woningen en andere (gevoelige) objecten. Hiervoor nemen agrarische ondernemers hun maatschappelijke verantwoordelijkheid door aandacht te besteden aan het zuinig gebruik van natuurlijke voorraden, efficiënte productiewijzen en het beperken van emissies.

Er wordt nagedacht om instrumenten te ontwikkelen om versnippering van natuur tegen te gaan en natuurontwikkeling in de regio een forse impuls te geven. Daarnaast wordt gekeken of er kan worden aangehaakt bij initiatieven om de natuur te vermaatschappelijken.

Ondernemers

Hierbij gaan we gebruik maken van de opgedane kennis en ervaringen van koplopers in Midden-Limburg. We focussen op een groep met koplopers, in de wetenschap dat deze groep volgers creëert die willen meedoen en willen versnellen om bij de kopgroep aan te kunnen haken. De waarde van deze koplopers zit in het meedenken én in hun doe-kracht. Door hier in de communicatie op slimme en laagdrempelige wijze gebruik van te maken, zorgen we ervoor dat het grotere veld wil meedoen en aanhaken.

Door deze aanpak beginnen we direct vanaf het begin met het op gang brengen van beweging. Een beweging die zichzelf groter maakt door doelen centraal te zetten en resultaten te laten zien. Tegelijkertijd moet het voldoende los en toegankelijk zijn voor anderen om aan te haken.

Overheid

Anno 2014 telt Midden- Limburg ruim 1200 land- en tuinbouwbedrijven. Zij beheren ruim 60% van het buitengebied als landbouwgrond. Tegelijkertijd realiseren alle betrokkenen zich dat de landbouw al geruime tijd onder het publieke vergrootglas ligt. Landbouw heeft ook negatieve bijzondere kenmerken. Stank, emissies, licht en geluid verstoren milieu, natuur en leefomgeving. Een duurzame bedrijfsvoering helpt om de overlast te beperken. Maatschappelijk verantwoord ondernemen vergt meer van de landbouw dan enkel het voldoen aan regels op het gebied van milieu of ruimtelijke ordening.

Vanuit rijk/provincie ligt er een ontwikkelopgave natuur voor de realisering van goudgroene natuurgebieden. Deze ontwikkelopgave legt een claim op de beschikbare ruimte voor landbouw. Er zal in dit verband een zorgvuldige afweging van de verschillende ruimteclaims in het buitengebied.

Om in deze complexiteit met elkaar het juiste samenspel te kunnen ontwikkelen is het nodig dat alle partijen de juiste rollen en verantwoordelijkheden oppakken. Sleutelwoorden daarin zijn: sturen op gezamenlijke doelen, complementariteit, kwalitatieve beleidsruimte, kennisbundeling en regionale samenwerking. Cruciaal daarvoor is het verbinden van de beschikbare kennis en ervaring van alle betrokkenen en het daaruit destilleren van de gezamenlijke opgave. Zoals eerder genoemd zijn de SML- en de POL-opgave belangrijke bouwstenen voor dit proces.

RESULTAAT

Het gewenst resultaat betreft:

Een breed gedragen regionale landbouw- en natuurvisie voor Midden-Limburg

---

Om dit te bereiken wordt de regionale landbouw- en natuurvisie voorzien van een:

- Bestuursovereenkomst (tussen gemeenten en 'bekrachtigd' door de provincie).
- Gezamenlijk toekomstbeeld met ambitie en doelen.
- Doorlopende thematische agenda met uitwerking van de strategie voor de verdere aanpak.
- Concrete resultaten in de vorm van initiatieven c.q. projecten in de diverse themalijnen.
- Opzet voor de ontwikkeling van een flankerend monitoringsysteem.
- Beschrijving van gewenste regionale overlegstructuur.

De ambitie is de basis voor het maken van regionale bestuurlijke afspraken over wenselijke nieuwe initiatieven en het verbeteren van de bestaande situatie. De horizon van de ambitie ligt op 2020 met waar dit zinvol is een doorkijk naar 2030. Hierdoor sluit de visie aan bij de looptijd van het POL.

AANPAK

Voor het kunnen realiseren van bovenstaande zaken wordt uitgegaan van de volgende aanpak:

- Het is noodzakelijk om adequaat te kunnen inspelen op de ontwikkelingen en trends die zich nu en naar de toekomst toe aandienen. De huidige ontwikkelingen vereisen snel en gezamenlijk handelen. Een quick scan van de belangrijkste trends en ontwikkelingen zal onderdeel uitmaken de aanpak.
- De aanpak kenmerkt zich door enerzijds richting te geven in de vorm een gezamenlijk toekomstbeeld met een thematische agenda (in feite concrete actielijnen) en anderzijds ruimte te bieden aan initiatieven 'vanuit het veld', die invulling geven aan de thematisch agenda. Dit is een interactief proces met voortdurende kruisbestuiving.
- Voor het opstellen van een goede integrale landbouwvisie is het hanteren van het juiste schaalniveau een cruciale randvoorwaarde. Het gebied dient de juiste grootte te hebben (voldoende verankering, niet te groot en niet te klein), anderzijds dient sprake te zijn van een gebied waar vanuit buitengebied perspectief ongeveer dezelfde thema's spelen. Zo komt de problematiek rondom de agrarische sector in het algemeen en de intensieve veehouderij in het bijzonder meer voor in het ene gebied dan in het andere. Datzelfde geldt voor de ontwikkeling van (nieuwe) natuur.
- Er worden daarom inspiratiegroepen met enkele koplopers/pioniers en enkele actieve burgers gevormd, waarmee een dialoog zal worden gevoerd om de benodigde input voor ambitie en strategie op te halen. Belangrijk onderdeel bij de ontwikkeling van de regionale landbouw- en natuurvisie zijn ook individuele interviews met leden van de beide inspiratiegroepen. Hiermee zal worden gestart. Op basis van de input zullen geregeld bijeenkomsten worden georganiseerd met de ambtelijke vertegenwoordigers vanuit betrokken gemeenten en provincie.

Als opstap voor de beide inspiratiegroepen zal een verkenningsnotitie worden opgesteld. Deze notitie ondersteunt beide groepen en de begeleidende gemeenten c.q. provincie in de gesprekken over de gezamenlijke koers. In de verkenningsnotitie zal worden ingegaan op:

- de belangrijkste trends en ontwikkelingen;
- de bevindingen van de eerdergenoemde agribusinessgroep;
- lopende initiatieven vanuit het veld;
- de resultaten van de interviews.

Het vervolgens gezamenlijk aan de slag gaan met de onderscheiden themalijnen krijgt te zijner tijd procesmatig zijn beslag door per thema betrokken partijen en personen mee te nemen. Deze themalijnen benoemen de voor de hand liggende onderwerpen waarbinnen projecten en activiteiten opgepakt kunnen worden. Dit betekent dat er per thema sprake kan c.q. dient te zijn van maatwerk, waarbij voor de afzonderlijke thema's uiteenlopende schaalniveaus worden gehanteerd.

PLANNING

wanneer	Wat
Januari 2015	– Opstellen startnotitie Regionale landbouw- en natuurvisie
Februari – maart 2015	– Informeren bestuurders – Vaststelling startnotitie – Concretisering aanpak en organisatie
September- oktober 2015	– Interviews en verwerking – Verkenningsnotitie als input voor 2 inspiratiegroepen
November - December 2015	– bijeenkomsten inspiratiegroepen
Augustus – maart 2016	– Opstellen POL uitwerkingen – Ontwikkeling ambitie en agenda/strategie
Februari 2016	– Eindrapportage
Februari – maart 2016	– bestuursovereenkomst

Voor het gehele proces zal ook een detailplanning worden opgesteld. Het informeren van de gemeenteraden gedurende het proces zal verlopen via de afstemming in SML-verband.

ORGANISATIE EN FACILITERING

Organisatie

De organisatie voor de regionale landbouw- en natuurvisie ziet er als volgt uit:

- Ambtelijke werkgroep landbouw- en natuurvisie Midden-Limburg, waarin alle Midden-Limburgse gemeenten en de provincie zijn vertegenwoordigd. Deze werkgroep zal 1x per 6 weken bij elkaar komen;
- Kleine en compacte begeleidingsgroep die verantwoordelijk is voor het initiëren, coördineren en uitvoeren van het proces. Uitgegaan wordt van een frequentie van 1x per 2 weken;
- 2 inspiratiegroepen van ondernemers, burgers en belanghebbenden met als doel een breed gedragen visie met borging in de regio. Planning is om beide inspiratiegroepen afhankelijk ook van de behoefte, meerdere keren bij elkaar te laten komen.
- Bestuurlijke werkgroep LN, die 1x 6 weken bij elkaar zal komen.

Buiten deze groepen zullen voorts een groot aantal individuele gesprekken plaatsvinden om input op te halen voor de visie. In **bijlage 1** is uitgebreider ingegaan op de voorgestelde organisatie.

Facilitering

Om de voorgestelde opgave te kunnen realiseren is de volgende ondersteuning nodig in tijd en geld:

Bezetting begeleidingsgroep:

- Gemeente Nederweert 200 uren, met name t.b.v. coördinatie en afstemming naar gemeenten en provincie, alsook inhoudelijke inbreng.
- Gebiedsbureau Weert, Nederweert en Leudal 0,3 – 0,4 fte gedurende de volledige periode tot 1 april 2016; de werkzaamheden betreffen vooral de volledige organisatie en planning van het proces, inbreng van kennis (inhoud, proces, accent praktijk) en het leggen van verbindingen naar alle betrokkenen in de regio. Voor deze inzet is een bedrag benodigd van € 35.000, welke nader is onderbouwd in een **afzonderlijke offerte**.
- Provincie Limburg 0,5 fte gedurende de volledige periode tot 1 april 2016; het gaat daarbij vooral om het leggen van verbindingen, inbreng van kennis (inhoud, proces, accent strategie) en het schrijven van visie c.q. verkenningsnotitie.
- Provincie Limburg 160 uren verspreid over gehele periode tot 1 april 2016; het gaat om advisering en verbinden informatie / gegevensmanagement, opzet monitoring en beschikbaar maken.

Bezetting werkgroep:

Alle deelnemende gemeenten en provincie 100 uren per gemeente / provincie t.b.v. inbreng en afstemming binnen eigen organisatie

RISICO'S

Het proces kent de volgende risico's:

- Iedere gemeente heeft andere belangen en deze kunnen wellicht met elkaar conflicteren. Indien er geen consensus bereikt kan worden in standpunten, is het opstellen van een gezamenlijke visie niet mogelijk.
- Terugkoppeling naar de bestuurders is van wezenlijk belang om uiteindelijk te komen tot een gedragen visie en overeenkomst. Zonder bestuurlijk commitment heeft de visie geen status.
- Indien het proces stagneert of er blijken onvoldoende gegevens en expertise beschikbaar te zijn, is het mogelijk dat er vanuit de gemeenten aanvullende middelen nodig zijn om externe ondersteuning te krijgen.
- Er is sprake van een vernieuwende aanpak, waardoor de snelheid van het proces afhankelijk is van het oppakken van rollen en verantwoordelijkheden door betrokkenen.

Er zal gedurende het hele proces actief worden gestuurd op de genoemde risico's.

Partij	Taakomschrijving
Bestuurlijke werkgroep LN	De bestuurlijke betrokkenheid wordt geborgd door periodieke afstemmingsmomenten. De portefeuillehouders worden geïnformeerd over de tussentijdse producten en beoordelen deze. Hierbij wordt aangesloten bij bestaande Bestuurlijke werkgroep LN. De uiteindelijke besluitvorming vindt in de afzonderlijke colleges en raden van de gemeenten plaats. De bestuurlijke betrokkenheid van de Provincie Limburg zal in dit bestuurlijk platform een plek nemen.
Werkgroep	Een werkgroep is verantwoordelijk voor de totstandkoming van de regionale landbouw- en natuurvisie. Deze werkgroep bestaat uit vertegenwoordigers van de gemeenten Echt-Susteren, Leudal, Maasgouw, Nederweert, Roerdalen, Roermond en Weert en een vertegenwoordiger van de Provincie Limburg. Het voorzitterschap en het secretariaat worden ingevuld door de gemeente Nederweert. De werkgroep komt geregeld bij elkaar om de voortgang te bespreken en afstemming te zoeken over de inhoud. Ingeschat wordt dat de werkgroep zes tot acht keer bij elkaar komt.
Begeleidingsgroep	De kleine, compacte begeleidingsgroep staat aan de lat voor de daadwerkelijke ontwikkeling van de visie, zowel procesmatig als inhoudelijk. Buiten de tweewekelijkse bijeenkomsten zal er doorlopend worden geschakeld om de voortgang erin te houden.
Inspiratiegroepen	De visie moet overheden houvast bieden, maar tegelijkertijd ook nadrukkelijk aansluiten bij de wensen uit het veld. We achten het daarom zeer van belang om 2 inspiratiegroepen in te stellen. Deze groepen bestaat uit personen/organisaties die een breed spectrum van de markt, de omgeving en natuur/landschap kunnen inbrengen. De beide inspiratiegroepen vervullen een belangrijke functie voor het borgen van deze visie in de regio. In deze sessies en de daaraan voorafgaande gesprekken willen we de toekomstige strategische ontwikkelingen en toepassingen ophalen.
Afstemming andere POL visies	In het POL worden meerdere thema's behandeld, die direct of indirect van invloed zijn op de het buitengebied. Het gaat dan o.a. om de thema's vrijetijdseconomie en energie. Afstemming vindt in eerste instantie plaats via de bestaande werkgroep en/of de trekkers van de verschillende andere werkgroepen. Wanneer dit niet kan in reguliere overlegstructuren, wordt hiervoor een bijeenkomst georganiseerd wanneer de visie in concept gereed is.

Werkveld Energie & Economisch Beleid

Memo

Betreft: Plan van aanpak

Door: Bas Schinck

Datum: 18 maart 2015

Plan van aanpak Regionaal beleidskader werklocaties Detailhandel, bedrijventerreinen en kantoren in Midden-Limburg

Waarom een regionaal beleidskader werklocaties?

Ontwikkelingen op het gebied van detailhandelslocaties, bedrijventerreinen en kantoorlocaties hebben effecten die zowel lokaal, regionaal als bovenregionaal kunnen zijn. Voor lokale effecten hebben de individuele gemeenten elk hun eigen beleid of kader. Voor zover die effecten de gemeentegrens overstijgen, is onderling overleg en mogelijk gezamenlijk handelen gewenst. In welke gevallen en op welke wijze dat moet gebeuren, willen we vastleggen in het regionaal beleidskader werklocaties. Daarin wordt ook weergegeven hoe we gezamenlijk onze regionale opgaven oppakken, zoals deze in het POL 2014 zijn opgesteld en waarvoor de provincie nu alle regio's heeft verzocht tot beleid te komen.

Integrale benadering

Midden-Limburg wil een evenwichtige ruimtelijk-economische ontwikkeling faciliteren die past bij de uitdagingen van de regio op het vlak van detailhandel, bedrijventerreinen en kantoorlocaties. In het op te stellen beleidskader, dat de intergemeentelijke afstemming en afspraken weergeeft, wil de regio een integrale aanpak realiseren voor deze drie vormen van werklocaties. De opgaven op deze drie werkvelden worden in toenemende mate verweven, waardoor deze integrale aanpak gewenst is; de toenemende leegstandsproblematiek vraagt om transformatiemogelijkheden, perifere en grootschalige detailhandel leggen een druk op bedrijventerreinen en internetwinkels zoeken eveneens fysieke locaties op.

De regio wil nieuwe initiatieven passend verwelkomen binnen de juiste kaders. De gemeenten in de regio willen anticiperen op ontwikkelingen en hun regierol degelijk met elkaar kunnen uitvoeren. Het te ontwikkelen regionaal beleidskader werklocaties moet hierin voorzien.

Agenda van Midden-Limburg en POL2014

Het regionaal beleidskader werklocaties fungeert als een gemeenschappelijke visie en afsprakenkader om al dan niet tot onderlinge afstemming en acties te komen. Daarbij dient de aansluiting met gemeentelijke beleidsnota's en structuurvisies gezocht te worden en dient het stuk binnen het POL 2014 als nadere uitwerking op de thema's detailhandel, bedrijventerreinen en kantoorlocaties. Bij het POL 2014 wordt specifiek gevraagd om regionale invulling van dynamisch voorraadbeheer¹.

---

¹ Dynamisch voorraadbeheer is een (overheids)interventie bedoeld om in de huidige situatie van falende marktwerking de markt te prikkelen om kwaliteit te realiseren. We hanteren deze aanpak voor woningen, bedrijventerreinen, kantoren, winkels, huisjesparken, campings en land- en tuinbouw. Essentie ervan is dat in regionaal verband door gemeenten niet-vrijblijvende afspraken worden gemaakt over noodzakelijke interventies. Die gaan over de ambities en opgaven, gezamenlijke principes en een gezamenlijke werkwijze. Voor sommige onderwerpen (wonen, bedrijventerreinen) aangevuld met een gezamenlijke programmering. De precieze aanpak kan per onderwerp en regio uiteenlopen.

Bron: POL 2014.

Het regionaal beleidskader werklocaties leidt naar verwachting tot specifieke opgaven voor regionaal overleg, actieplannen of projecten. Deze vormen een onderdeel van de “Agenda van Midden-Limburg”: het integrale actieplan van SML (Samenwerking Midden-Limburg). Bovendien zijn vergelijkbare kaders ontwikkeld in de regio op o.a. toeristisch gebied en voor woningbouw. Het regionaal beleidskader werklocaties zoekt ook hier aansluiting op, waar nodig. Dit geldt bovendien voor de transitieatlas die is opgesteld in het kader van Midden-Limburg als anticiperregio.

Structuur en inhoud van het regionaal beleidskader werklocaties

In de structuur van het beleidskader wordt gezocht naar een gezonde balans tussen ontwikkelingen in de verschillende zones die in het POL2014 worden onderscheiden:

- stedelijk centrumgebied;
- stedelijk gebied;
- landelijke kern;
- buitengebied.

Mede op basis van het marktperspectief bepalen we in welke omgeving(en) groei, structuurverbetering of krimp aan de orde is, welke effecten de verschillende mogelijke ontwikkelingen kennen en welke regionale afspraken daarvoor gemaakt worden. In de inhoud van het beleidskader wordt zoveel mogelijk aangesloten bij bestaande gemeentelijke visies en gebruik gemaakt van reeds beschikbare cijfers en bronnen. Voor de basisanalyses worden door de Provincie Limburg cijfers ter beschikking gesteld, evenals de reguliere provinciale informatie.

Op hoofdlijnen zal het regionaal beleidskader werklocaties uit de volgende delen bestaan:

- Afbakening en definities: geografische en inhoudelijke reikwijdte van het beleidskader.
- Huidige situatie/0-meting: huidige stand van zaken en profielen van de detailhandelslocaties, bedrijventerreinen (incl. haven-gerelateerde terreinen) en kantoorlocaties.
- Vigerende beleidskaders: analyse van de consequenties van bestaande gemeentelijke visies, intergemeentelijke visies (o.a. woonvisie, recreatie- en toerismevisie en transitieatlas) en het POL 2014 (waar moeten we rekening mee houden?).
- Trend-/marktanalyse: analyse van relevante trends en ontwikkelingen in het algemeen en specifiek in de regio. Hierbij wordt ook nadrukkelijk de inbreng van externe partners gevraagd (wat beweegt de markt en wat zijn de opgaven voor de toekomst?).
- Regionaal beleidskader: synthese van het voorgaande, uitmondend in een gedragen beleidskader en regionaal toetsingskader. Dit in de vorm van heldere spelregels/principes, maar geen formele Wro status (wat willen we waar wel/niet?).
- Uitvoering: afspraken over al dan niet gestructureerd(e) informatie-uitwisseling, overleg, afstemming, beoordeling, toezicht op basis van de intentieovereenkomst, het regionaal beleidskader werklocaties en de bestuursovereenkomst (hoe voeren we de gemaakte afspraken uit?).

Werkwijze

Het ambtelijk overleg SML werkveld energie en economisch beleid, ontwerpt de contouren van het gewenste proces naar en de vorm van het regionaal beleidskader werklocaties. Regionaal draagvlak in het

bedrijfsleven wordt nadrukkelijk gezocht. De bestuurlijke besluitvorming om te komen tot het beleidskader vindt plaats in het bestuurlijk overleg SML werkveld energie en economisch beleid. Het beleidskader dient tenslotte vastgesteld te worden door de gemeentelijke colleges.

Binnen de ambtelijke organisaties ontbreekt de capaciteit om het penvoerderschap zelf op te pakken. Bovendien is er behoefte aan objectivering en op onderdelen is aanvullende kennis gewenst. Voor het penvoerderschap en eindredactie van het regionaal beleidskader werklocaties wordt om die reden ingezet op externe ondersteuning. Uitgegaan wordt van een benodigd budget van maximaal € 45.000 (excl. BTW). 'Out-of-pocket'-kosten worden beperkt.

Ter dekking van deze kosten is een nadrukkelijk ambtelijk beroep gedaan op de Provincie Limburg, waar vooralsnog echter geen budget voorhanden is. Besloten is in eerste instantie om de gemeentelijke bijdragen aan de externe ondersteuning enerzijds te dekken uit het overschot op de begroting van proceskosten 2014 van GOML, aangezien dit beleidskader een duidelijke basis vormt voor de onderlinge samenwerking binnen SML (als opvolger van GOML). De Stuurgroep GOML heeft hiermee op 9 oktober 2014 ingestemd. Anderzijds is door het Netwerkberaad SML zeer recent een brief gestuurd naar GS voor aanvullende dekking. Het eerder becijferde totaalbedrag (€ 96.500,-) voor de uitwerking van alle POL-visies gezamenlijk blijkt nu echter onvoldoende om de actuele kosteninschatting te dekken (€ 145.000,-). Uit ambtelijke toetsingen en overleg met provinciale ambtenaren is vervolgens gebleken dat de ambities en gewenste kwalitatieve uitwerkingen een beperking van de begroting niet toestaan.

Met de constatering dat een gang langs de zeven Midden-Limburgse gemeenteraden voor aanvullende financiering tot een forse vertraging van de start, en daarmee de einddatum leidt, is GS recent verzocht om als cofinancier van de plannen van aanpak op te treden. Met een spoedige toezegging van € 50.000,- is dan een voortvarende start met de uitvoering te realiseren. Als regio nemen we dan het grootste aandeel in de kosten voor onze rekening. En met uitvoering van de plannen van aanpak blijven we ook volledig voldoen aan de eisen uit de provinciale notitie bestuursafspraken POL2014.

Stappenplan

De globale planning van de totstandkoming van het regionaal beleidskader werklocaties bestaat uit de volgende stappen:

1. **Vaststellen plan van aanpak** [maart 2015]
  - a. Bestuurlijk besluit bestuurlijk overleg SML werkveld Energie en Economisch Besluit tot opstellen regionaal beleidskader werklocaties

2. **Vorbereiding uitvoering** [april-mei 2015]
  - a. Analyse en inventarisatie van de benodigde cq beschikbare gegevens.
  - b. Bepalen contouren van het gewenste proces naar en de vorm van het regionaal beleidskader werklocaties.
  - c. Bepalen gewenste externe ondersteuning en penvoering.
  - d. Selectie bureaus voor externe ondersteuning en penvoering, aanvraag offertes.
  - e. Keuze bureau.

3. **Uitvoering plan van aanpak** [juni-september 2015]
  - a. Gegevensverzameling en analyse.
  - b. Bestuurlijk (en ambtelijk) overleg.
  - c. Betrokkenheid bedrijfsleven, in overleg Keyport 2020.
  - d. Betrokkenheid gemeenteraden.
  - e. Opstellen regionaal beleidskader werklocaties, incl. bestuursovereenkomst, uitvoeringsprogramma en afstemming met overige relevante regionale visies en beleidskaders.
  - f. Eindpresentatie aan bestuurlijk overleg SML werkveld Energie en Economisch Beleid.

4. **Implementatie Regionaal Beleidskader Werklocaties** [oktober-december 2015]
  - a. Vaststellen Regionaal Beleidskader Werklocaties door colleges van B&W.
  - b. Ondertekening bestuursovereenkomst.
  - c. Opname Regionaal Beleidskader Werklocaties in POL2014.
  - d. Uitvoering van het uitvoeringsprogramma, zowel gemeentelijk als regionaal.

Regionaal plan van aanpak energie Regio Midden Limburg

INLEIDING

De provincie heeft in het Provinciaal Omgevingsplan Limburg (POL) 2014 de volgende energieambitie opgenomen:

Een schone, betaalbare en levering zekere energievoorziening die gepaard gaat met regionale economische ontwikkeling, innovatie en werkgelegenheid en aanpak van het klimaatprobleem. We sluiten hiertoe aan bij de nationale doelstellingen voor de energietransitie.

Kader Nationaal Energieakkoord

De ambities van het nationale energieakkoord: Besparing: 1,5% per jaar Opwekking: 14% uit hernieuwbare bronnen in 2020.

De aanpak met betrekking tot energie is in het POL als volgt verwoord:

De opgave is groot en uitdagend: geen mogelijkheid, optie of gebied kan op voorhand worden uitgesloten. Gelet op de opgave achten wij een brede en grootschalige toepassing van beschikbare technieken noodzakelijk met de gelijktijdige ontwikkeling van nieuwe technieken. Daarbij geldt als voorwaarde dat de bestaande leveringszekerheid geborgd blijft, de omgevingskwaliteit de aandacht heeft, kosten acceptabel zijn en de maatregelen bijdragen aan een duurzame ontwikkeling. Dit sluit aan bij de landelijke aanpak zoals geschetst in het Nationaal Energie Akkoord.

In de aanpak nemen regionale energieafspraken een belangrijke plaats in, op te stellen door de regionaal samenwerkende gemeenten en Provincie in samenspraak met marktpartijen. Hierin zullen de volgende aspecten worden onderzocht: huidig energieverbruik, besparingsopties, mogelijkheden voor hernieuwbare energie opwekking, de ruimtelijke consequenties van deze mogelijkheden en de economische effecten. Dit moet uitmonden in een duidelijk beeld van de potenties per regio.

Energie is meer dan alleen elektriciteit; de meeste energie gaat op aan warmte (proceswarmte en ruimteverwarming). Belangrijke input voor de regionale energievisies is een provinciaal warmteplan, waarin vraag en aanbod van warmte worden afgezet tegen de beschikbare bronnen, zoals restwarmte, geothermie en bodemenergie.

Om te komen tot regionale energieafspraken is dit plan van aanpak opgesteld voor de regio Midden Limburg (Roermond, Roerdalen, Echt-Susteren, Maasgouw, Leudal, Nederweert en Weert).

Economie en Energie

Vanwege de impact van de kosten en de leveringszekerheid van energie op de economie is binnen de Samenwerking Midden-Limburg besloten de regionale energieafspraken uit te werken binnen het werkveld Economie en Energie. Energie is een economische factor van belang voor bedrijven en voor burgers. De regionale energiekosten bedragen circa €500-700 miljoen. Bij actief energiebeleid, waar fors wordt ingezet op energiebesparing en lokale opwekking, kunnen deze kosten omlaag. De investeringen die daarvoor nodig zijn zullen voor een groot deel in de regio zelf worden besteed en dragen bij aan de lokale economie en werkgelegenheid. De besparingen op energie dragen vervolgens bij aan een lastenverlichting voor bedrijven en inwoners.

Ambitie

De inzet van het plan van aanpak is het formuleren van een regionaal beleidskader. Binnen dit kader bepalen de deelnemende gemeenten hun eigen ambities en doelstellingen.

Resultaten regionaal beleidskader

Afhankelijk van de onderzoeksresultaten streven we, mede op basis van of aangevuld met bestaand/in ontwikkeling zijnde gemeentelijke beleid, naar de volgende resultaten:

Resultaten:

- Regionale ruimtelijke kansenkaart met besparing- en opwekkingspotentieel als invulling van de ruimtelijke opgave.
- Concrete benoeming van mogelijkheden voor energiebesparing en opwekking hernieuwbare energie in een cafetariamodel;
- Een basis voor een langdurige samenwerking tussen de gemeenten in de regio op energie en duurzaamheid;
- Effecten op de regionale economie in samenhang met de SML werkgroep Economie en Energie.

Het regionale beleidskader:

- is van en voor de regio zelf,
- draagt bij aan bewustwording,
- geeft handvatten voor de regio om doelen concreet naar realisatie uit te werken,
- geeft aan waar we nu staan en wat de opgave is,
- zorgt voor commitment van de gemeenten,
- bevat afsprakenkaders,
- geeft het regionaal besparingspotentieel weer,
- geeft het regionaal opwekkingspotentieel weer,
- geeft aan wie de andere stakeholders zijn en wat hun rol en taak is.

AANPAK

In de aanpak komen de reguliere elementen van het projectplan naar voren.

Organisatie

In de regio Midden-Limburg is afgesproken dat de regionale uitwerkingen van het POL 2014 zullen worden uitgevoerd binnen de nieuwe netwerkorganisatie Samenwerking Midden Limburg (SML). Elk van de 7 gemeenten uit de regio is aangewezen als 'trekker' van een taakveld. Voor het werkveld Economie & Energie is dat de gemeente Leudal. Dat betekent dat de coördinatie, inclusief het secretariaat en administratieve ondersteuning van de regionale energievisie ligt bij Leudal. De provincie adviseert en ondersteunt de invulling van de POL uitwerkingen. De gehele coördinatie van SML wordt ingevuld door een coördinator. Algehele afstemming van de netwerksamenwerking vindt plaats via het Netwerkberaad SML waarin alle deelnemende gemeenten zitting hebben. Het netwerkberaad SML heeft geen sturende taken, deze liggen geheel bij de werkvelden zelf. Door de gemeente Leudal wordt het werkveld Economie en Energie ingericht. Op hoofdlijn zal deze bestaan uit een bestuurlijk gremium waarin de portefeuillehouders van de deelnemende gemeenten zijn vertegenwoordigd, een ambtelijke projectgroep economie en een werkgroep energie. Plan van aanpak en het regionale beleidskader worden bestuurlijk vastgesteld. De gemeenten kunnen middels een cafetariamodel invulling geven aan de regionale potenties.

De leden van het bestuurlijk overleg Energie zijn:

P. Verlinden	Gemeente Leudal	Voorzitter
R. Fick	Gemeente Roermond	
J. den Teuling	Gemeente Roerdalen	
J. Lalieu	Gemeente Maasgouw	
H. Houtman	Gemeente Nederweert	
G. Gabriëls	Gemeente Weert	
J. Wackers	Gemeente Echt-Susteren	

De stuurgroep komt tweemaal bij elkaar: éénmaal om aan de voorkant commitment te krijgen over het plan van aanpak en de ambities met elkaar te delen en éénmaal om de regionale visie te bespreken.

Projectgroep

De projectgroep energie bestaat uit de energie- en/of milieucoördinatoren dan wel andere medewerkers van de 7 gemeenten die betrokken zijn bij de POL uitwerkingen. Projectleider is de gemeente Leudal. De provincie Limburg maakt ook deel uit van de projectgroep. De rol van de provincie is adviserend en ondersteunend en om de link te leggen naar de andere regionale energievisie in Noord- en Zuid Limburg. De projectgroep komt 6-8 maal bij elkaar.

Een nadere onderverdeling van de projectgroep in werkgroepen is mogelijk om bepaalde onderdelen uit te werken.

De leden van de projectgroep zijn:

R. Wilms	Gemeente Leudal	Projectleider
C. Smeets	Gemeente Roermond	
H. Meeuwissen	Gemeente Roerdalen	
J. Rullenraad	Gemeente Maasgouw	
D. Kempkens	Gemeente Nederweert	
M. Van Roij	Gemeente Weert	
J. Habets	Gemeente Echt-Susteren	
P. Levels	Provincie Limburg	

Stakeholdersanalyse

Tijdens de inventarisatiefase is een stakeholdersanalyse voorzien. Dit is een belangrijke stap aan het begin van het proces. Voor het opstellen van de visie en de uitvoering spelen diverse stakeholders een grote rol. Er zal daarbij zoveel mogelijk aansluiting worden gezocht bij bestaande regionale structuren en overleggen. Gedacht kan worden aan:

- Medewerkers andere beleidsvelden binnen de gemeente waar raakvlakken mee bestaan zoals bv. Economische Zaken, Gebouwenbeheer, Ruimtelijke Ordening, Bouw- en Woningtoezicht, Verkeer, enz.
- Bedrijven en bedrijvenorganisaties
- Burgerinitiatieven zoals coöperaties.
- Woningcorporaties en bouwsector/installateurs
- Agrarische sector.

Dwarsverbanden andere SML werkvelden

Het ligt voor de hand om energieopgaven voor de regio niet sectoraal op te pakken maar in samenhang met de andere werkvelden zoals:

Voor Landbouw& natuur is het logisch om de energithema's windenergie en biomassa/biovergisting/mestverwerking te betrekken.

Voor Economie (bedrijven en bedrijfsterrinen) zijn wind, zon, aardwarmte en de combinatie met restwarmtelevering aan woongebieden relevant.

Voor Wonen, Zorg en Woonomgeving zijn zonne-energie, energiebesparing en warmtenetten relevant, belangrijke relatie met Werklocaties/bedrijventerrinen (restwarmte!).

Voor Mobiliteit&Infrastructuur is er een sterke relatie met ruimtelijke planning, wonen en werklocaties incl. detailhandel en vrijetijdseconomie. Mogelijkheden voor grootschalige duurzame energieopwekking (asfalt, zon op geluidsschermen, bermmaaisel als biomassa etc).

Voor Euregionale Samenwerking staan wet- en regelgeving grensoverschrijdende energieproductie nog in de weg. Wel is afstemming nodig in verband met ruimtelijke gevolgen van energietechnieken.

Planning en fasering

De insteek is dat het regionaal beleidskader energie eind 2015 vastgesteld is. De onderstaande planning is daarop gebaseerd.

	Wat	Wie	Wanneer
1	Vaststelling plan van aanpak	stuurgroep	maart 2015
2	Inventarisatiefase: <ul style="list-style-type: none"> - Uitwerken 0-meting voor regio Midden - Lopende initiatieven in de gemeenten - stakeholdersanalyse	Projectgroep/externe ondersteuning	2 ^e kw 2015
3	Opstellen kansenkaart regio voor: <ul style="list-style-type: none"> - Besparingspotentieel - Opwekking hernieuwbare energie	Projectgroep/externe ondersteuning	2 ^e en 3 ^e kw 2015
4	Bepalen haalbaarheid potentieel <ul style="list-style-type: none"> - Overleg interne organisatie - Overleg stakeholders/klankbordgroep - (stuurgroep)	projectgroep	3 ^e kw 2015
5	Opstellen beleidskader <ul style="list-style-type: none"> - Maatregelenpakket cafetariamodel - Regionale ambities in beeld - Monitoringsplan - Communicatieplan	projectgroep	4 ^e kw 2015
6	Vaststellen beleidskader	Colleges/gemeenteraden	eind 2015
7	Uitvoering door individuele gemeenten of gezamenlijk	Gemeenten	2016 e.v.

Middelen

Ambtelijke inzet

Alle gemeenten leveren een bijdrage aan het project in de vorm van ambtelijke uren. De benodigde tijdsbesteding is als volgt ingeschat:

- Projectleider: 140 uur
- Leden projectgroep: 80 uur
- Ondersteuning andere disciplines: 20 uur per gemeente
- Administratieve ondersteuning (agenda's, verslagen enz): 80 uur
- Communicatieafdeling: p.m.

Financiën

Voor de ondersteuning van de projectgroep wordt gebruik gemaakt van een extern adviesbureau. De opdracht van het bureau zal bestaan uit het doorrekenen van scenario's voor de regio en een toetsing van de (maatschappelijke en technische) haalbaarheid van de scenario's. Te beginnen met de uitwerking van de 0-meting in relatie tot de lopende energie-initiatieven en dit te vertalen in een kansenkaart met het potentieel voor de regio. Het benodigde budget hiervoor wordt geraamd op €25.000,-

Risico's

- ontbreken intern draagvlak: zowel ambtelijk als bestuurlijk,
- ontbreken extern draagvlak, geen medewerking stakeholders,
- onvoldoende middelen zowel capaciteit als financieel.

Communicatie

Een communicatieplan maakt onderdeel uit van het beleidskader. Daarin is ook nadrukkelijk aandacht voor communicatie in de eigen organisatie dat moet zorgen voor ambtelijk en bestuurlijk draagvlak voor de visie. Waar mogelijk wordt aangesloten bij lopende initiatieven.

Plan van Aanpak

Regionale POL-uitwerking

Verblijfsrecreatie

Opdrachtgever	bestuurlijke werkgroep SML Recreatie & Toerisme	
Bestuurlijk trekker	Johan Lalieu	wethouder Maasgouw
Ambtelijke ondersteuning	Roger Huntjens	gemeente Maasgouw
	Paul Kant	Gebiedsbureau Ons WCL
Looptijd	1 jan 2015 – 1 juni 2016	
Betrokken gemeenten	Beesel, Roermond, Roerdalen, Echt-Susteren, Maasgouw, Leudal, Weert, Nederweert	

1. Opgave POL

De provincie Limburg heeft middels het vaststellen van het POL aan de regio's Noord-, Midden- en Zuid-Limburg gevraagd om een regionale POL-uitwerking te maken voor diverse thema's. Eén van deze thema's betreft de vrijetijdseconomie. In de Samenwerking Midden-Limburg (SML) is besloten de uitwerking van dit thema op te pakken als onderdeel van de AGENDA van MIDDEN-LIMBURG in het werkveld Recreatie & Toerisme, waarbij de rol van trekker van dit werkveld wordt ingevuld door de gemeente Maasgouw.

De provincie heeft aanvullend nog een focusnotitie (dd 3-3-2015) opgesteld, waarbij voor de regionale POL-uitwerking voor verblijfsrecreatie het volgende is aangeven:

*Centraal staan afspraken over de aanpak van verblijfsaccommodaties, met name **huisjesparken** en **campings**. Dit in de context van de ontwikkeling van de sector als geheel (hotels, bed&breakfast, camperplaatsen, jachthavens etc.). Het gaat om een sector van grote betekenis voor de Limburgse economie.*

De markt van huisjesparken en campings heeft zich de afgelopen jaren ontwikkeld tot een verdringingsmarkt, het kwantitatieve aanbod dreigt groter te worden dan de vraag, maar de kwaliteit sluit onvoldoende aan bij de veranderende behoeften. Dat vraagt om afspraken over een kwaliteitsimpuls en over de invulling van dynamisch voorraadbeheer. Dit vraagstuk is pas op de agenda gekomen. Reden om in deze fase vooral een scherp beeld te krijgen van de problematiek en regionale kansen. De vitaliteitsscan geeft een eerste, globaal beeld van de staat van de sector in Limburg. Om concrete afspraken te maken over de aanpak is een gedetailleerder beeld nodig. Een bijzondere afspraak (in samenhang met het thema wonen) heeft betrekking op het voorkomen c.q. terugdringen van het gebruik van recreatieparken voor andere functies dan verblijfsrecreatie.

Niet opgenomen bij de focus is de optie om regionale afspraken te maken over toeristisch-recreatieve voorzieningen. De Provincie gaat met de regio's het gesprek aan in hoeverre daar behoefte aan bestaat.

De afspraken moeten dus in elk geval gaan over:

- **het in regionaal verband gedetailleerd(er) in beeld brengen van de bestaande situatie en perspectieven voor huisjesparken en campings;**
- **het regionaal afstemmen van beleid en regels voor verblijfsaccommodaties en waar nodig te harmoniseren;**
- **het terugdringen c.q. voorkomen van het oneigenlijk gebruik van recreatieparken.**

2. Uitwerking opdracht

De opdracht aan de regio is dus specifiek gekoppeld aan verblijfsrecreatie en bestaat uit 2 deelvragen:

- A. De vitaliteit van verblijfsaccommodaties
- B. Het oneigenlijk/onrechtmatig gebruik van recreatiewoningen

Voor de invulling van de opdrachten worden de volgende stappen voorgesteld:

- A. De vitaliteit van verblijfsaccommodaties
  - 1. In beeld brengen bestaande situatie
  - 2. Beoordelen perspectieven (dient m.i. vooraf te gaan en medebepalend te zijn voor beleidsharmonisatie)
  - 3. Inventarisatie van bestaand beleid en instrumentarium
  - 4. Aanbevelingen over beleid (harmonisatie of vernieuwing) en instrumentarium
- B. Het oneigenlijk/onrechtmatig gebruik van recreatiewoningen
  - 1. Inventarisatie van bestaand beleid
  - 2. Afspraken over voorkomen (preventie) van oneigenlijk gebruik (aanpassing/aanscherping/harmonisatie beleid)
  - 3. Afspraken over terugdringen (repressie) van oneigenlijk gebruik (controle en handhaving van beleid)

3. Aanpak

Organisatie SML-werkveld Recreatie en Toerisme

In de regio Midden-Limburg is afgesproken dat de regionale uitwerkingen van het POL 2014 zullen worden uitgevoerd binnen de nieuwe netwerkorganisatie Samenwerking Midden Limburg (SML). Elk van de 7 gemeenten uit de regio is aangewezen als 'trekker' van een taakveld. Trekker voor het werkveld Recreatie & Toerisme is de gemeente Maasgouw.

Door de gemeente Maasgouw wordt het werkveld Recreatie & Toerisme ingericht. Zij verzorgen de coördinatie, het secretariaat en de administratieve ondersteuning van het gehele werkveld. De organisatorische opbouw van het werkveld bestaat uit een bestuurlijk gremium waarin de portefeuillehouders van de deelnemende gemeenten zijn vertegenwoordigd en een ambtelijke werkgroep.

Binnen het werkveld Recreatie en Toerisme wordt invulling gegeven aan de Agenda voor Midden-Limburg met een onderverdeling in vijf speerpunten:

- 1 Ondernemerschap en krachtenbundeling
- 2 Dagrecreatie
- 3 Verblijfsrecreatie
- 4 Infrastructuur
- 5 Promotie

De POL-uitwerking van het thema Verblijfsrecreatie vormt een onderdeel van het derde speerpunt zoals hierboven genoemd.

Bestuurlijke overleg

Leden bestuurlijk overleg Recreatie & Toerisme :

Johan Lalieu	Gemeente Maasgouw, voorzitter
Jan Smolenaars	Gemeente Beesel
Jos Hessels	Gemeente Echt-Susteren
Arno Walraven	Gemeente Leudal
Hans Houtman	Gemeente Nederweert
Jan den Teuling	Gemeente Roerdalen
Angely Waaijen	Gemeente Roermond
Geert Gabriels	Gemeente Weert
Roger Huntjens	Gemeente Maasgouw, vz. ambt. overleg
Paul Kant	Ons WCL

De bestuurlijke werkgroep komt meerdere keren per jaar bij elkaar om het Plan van Aanpak en de voortgang te bespreken.

Ambtelijk overleg SML

Het ambtelijk overleg SML bestaat uit medewerkers van de 8 gemeenten die betrokken zijn bij Recreatie en Toerisme. Vertegenwoordigers van gebiedsbureau Ons WCL, provincie Limburg en VVV Midden-Limburg nemen ook deel aan dit overleg.

Organisatie POL-uitwerking verblijfsrecreatie

In de startnotitie van het werkveld Recreatie en Toerisme is over de uitwerking van de POL-visie "Vrijtijdseconomie" het volgende vastgelegd:

"Het opstellen van een beleidsplan voor de aanpak van verblijfsaccommodaties zal in 2015 de nodige personele capaciteit vergen. Voorgesteld wordt om die capaciteit als volgt in te zetten:

- ⇒ *Allereerst wordt een beroep gedaan op het gebiedsbureau Ons WCL (in de persoon van Paul Kant) om de opstelling van de POL-visie "Vrijtijdseconomie" (c.q. het opstellen van een beleidsplan voor beleidsaccommodaties) procesmatig en inhoudelijk te coördineren. Een soortgelijke rol wordt door Hans Corsten van gebiedsbureau Weert-Nederweert-Leudal vervuld bij de opstelling van de POL-visie "Landbouw".*
- ⇒ *In de tweede plaats zal aan beleidsambtenaren van de gemeenten en de provincie worden gevraagd om zitting te nemen in een (sub)werkgroep onder leiding van Paul Kant die gaat werken aan de opstelling van deze regionale POL-visie. De daarvoor benodigde besteding in uren moet nog ingeschat worden.*
- ⇒ *In de derde plaats is het nodig om gebruik te maken van specifieke inhoudelijke expertise. Ook daarvoor wordt een beroep gedaan op het gebiedsbureau Ons WCL, maar daarnaast zal het ook nodig zijn om hiervoor een gespecialiseerd adviesbureau in te schakelen."*

Het bovenstaande vertrekpunt is nog steeds actueel, maar inmiddels verder aangescherpt. Daarbij is een onderscheid gemaakt in de eerder genoemde sporen.

Organisatie aanpak "Vitaliteit verblijfsaccommodaties"

De provincie Limburg is opdrachtgever voor de Vitaliteitsscan verblijfsaccommodaties. Deze scan gaat ook gepaard met aanbevelingen voor het vervolgproces. Over het oppakken van deze aanbevelingen gaat provincie met alle Limburgse gemeenten in overleg. Dat traject moet leiden tot bestuursafspraken over de verbetering van de vitaliteit van verblijfsaccommodaties. Binnen de regio Midden-Limburg wordt dit traject ambtelijk begeleid door het bovengenoemde ambtelijk overleg SML R&T, waarin ook ambtenaren van de provincie Limburg vertegenwoordigd zijn. In dat verband wordt ook met brancheorganisaties gesproken die stakeholders vertegenwoordigen (zoals Recron, Vekabo). Van gemeente wordt verwacht dat zij de gesprekken aangaan met de stakeholders in de eigen gemeente.

Organisatie aanpak "Oneigenlijk gebruik recreatiewoningen"

Voor de aanpak van het oneigenlijk gebruik van recreatiewoningen wordt een aparte werkgroep in het leven geroepen onder leiding van Paul Kant van gebiedsbureau Ons WCL zoals bedoeld in de bovengenoemde startnotitie. Voor een aparte werkgroep wordt eveneens gekozen om de problematiek van het oneigenlijk gebruik van recreatiewoningen ook het werkveld "Wonen" raakt. In deze werkgroep nemen niet de leden van het ambtelijke overleg Recreatie en Toerisme zitting, maar de gemeenteambtenaren die zijn gespecialiseerd in de aanpak van het oneigenlijk gebruik van recreatiewoningen. Tevens sluiten in deze werkgroep ambtenaren van de provincie Limburg aan.

De hiervoor genoemde werkgroep geeft invulling aan de aanpak zoals in dit plan van aanpak beschreven. De resultaten van deze werkgroep worden opgeleverd aan het Bestuurlijk Overleg "Recreatie en Toerisme", maar ook aan het Bestuurlijk Overleg "Wonen" omdat het oneigenlijk gebruik van recreatiewoningen ook van invloed is op dit werkveld.

Alle gemeenten dienen input en capaciteit te leveren om de noodzakelijke informatie voor het werkveld bijeen te verkrijgen. Ook wordt van gemeente verwacht dat zij informatie aanleveren over beleid en casussen die in de gemeente actueel zijn. Daarnaast wordt capaciteit gevraagd van gebiedsbureau Ons WCL voor coördinatie en ondersteuning van deze aanpak. Deze capaciteitsvraag wordt in hoofdstuk 4 aan de orde gesteld.

A. De vitaliteit van verblijfsaccommodaties

Het provinciale ZKA-onderzoek geeft een beeld van de vitaliteit van de verblijfsrecreatie in de provincie Limburg. Uit dit onderzoek blijkt dat de situatie in de verblijfsrecreatie zorgelijk is en dat de kwaliteit en de vitaliteit van de parken achteruit gaat. Het is van groot belang dat alle partijen deze problematiek inzien. Vervolgens zal er per situatie bekeken moeten worden met welke maatregelen dit het beste verholpen kan worden.

De aanpak is gericht op de voorbereiding van bestuursafspraken die moeten leiden tot een verbeterde vitaliteit van de verblijfsaccommodaties in Midden-Limburg. Dit spoor sluit aan bij de resultaten en aanbevelingen van de bovengenoemde vitaliteitsscan. De volgende stappen worden hiervoor gezet:

1. In beeld brengen bestaande situatie

De bestaande situatie van vakantieparken en campings wordt per gemeente in beeld gebracht. Er wordt gebruik gemaakt van bij de gemeenten beschikbare kennis en gegevens (RO, R&T, handhaving). Er wordt per gemeente een overleg gepland om deze aanwezige kennis te verzamelen. Tevens wordt per situatie gebrainstormd over benodigde maatregelen / oplossingen

Resultaat	overzicht per gemeente met de omvang en de ligging van de vakantieparken en campings Indicatie van de vitaliteit en de aard van de problematiek per recreatiepark op basis van de ervaringen binnen de 8 gemeenten 1 ^e aanzet voor mogelijke oplossingsrichtingen
Proces	1 ^e inventarisatie wordt uitgewerkt en met iedere gemeente separaat besproken. Vervolgens wordt het resultaat gepresenteerd en besproken in het ambtelijk en bestuurlijk overleg.
Tijd	juni – sept 2015

2. Beoordelen perspectieven voor huisjesparken en campings

Het beoordelen van de perspectieven van de sector dient vooraf te gaan en medebepalend te zijn voor beleidsharmonisatie (zie 3.)

De resultaten van de provinciale vitaliteitsscan dienen gecommuniceerd te worden naar de sector. Samen met de provincie en de sector wordt hiervoor een communicatietraject opgestart. Op basis hiervan kan vervolgens de discussie opgestart worden over het verbeteren van het perspectief van bedrijven.

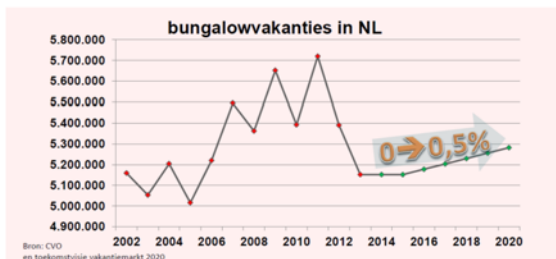
Deze discussie is van belang voor heel de provincie en niet enkel de regio Midden-Limburg. Advies is om dit provincie-breed op te pakken samen met de branche-organisaties en voort te borduren op het uitgevoerde ZKA-onderzoek. Provincie is in dit geval de meest logische trekker. Samenwerking met de sector (RECRON) is hierbij noodzakelijk.

Naast deze gewenste provinciale aanpak, gaan de gemeenten op basis van de algemene resultaten voor de regio uit het ZKA-onderzoek en de eigen verzamelde informatie het gesprek aan met de

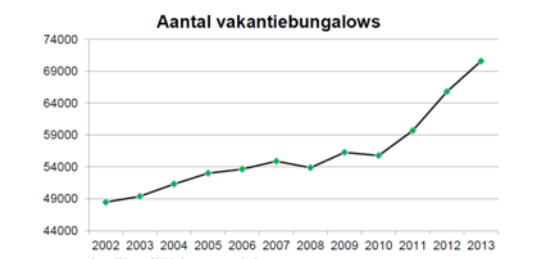
individuele ondernemers in hun gemeente. Op basis van 1 op 1 gesprekken en/of groepsbijeenkomst met alle verblijfsrecreatieve ondernemers worden de mogelijke maatregelen verkend om de vitaliteit van de bedrijven te verbeteren.

Resultaat	Communicatietraject richting de sector met de resultaten van het ZKA-onderzoek (provinciale bijeenkomst) en overleggen met ondernemers Bewustwording van de problematiek bij overheden en sector
Proces	Draagvlak bij de individuele ondernemers voor het treffen van maatregelen Terugkoppeling bevindingen richting ambtelijke en bestuurlijke werkgroep. Afhankelijk van het resultaat van de bijeenkomsten / gesprekken kunnen verschillende vervolgstappen overwogen worden. Vervolgstap is het uitwerken van de bestuursafspraken en de benodigde instrumentenkoffer
Tijd	sept – dec 2015

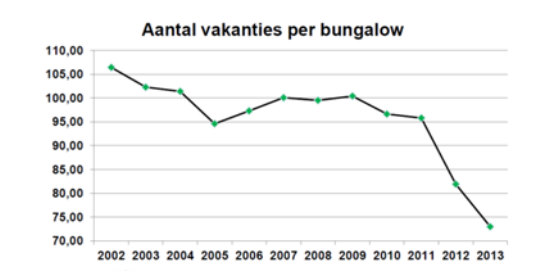
Vraag ZKA

Aanbod ZKA

Bezetting ZKA

Conclusie bungalowsector ZKA

- Ontwikkeling **vraag**: 0% in 12 jaar
- Toename **aanbod** 45% in 12 jaar
- Afname **aantal vakanties per bungalow** 31% in 12 jaar
- Markt met vastgoedprikkel en prijsconcurrentie

Opzet

Er wordt gestart met het in beeld brengen van de bestaande situatie en perspectieven voor huisjesparken en campings in Midden-Limburg dmv een inventarisatie van de bekende probleemgevallen per gemeente. Hierbij wordt oa ingegaan op de volgende aspecten:

- Permanente bewoning
- Tijdelijke huisvesting arbeidsmigranten
- Verpaupering
- Onveiligheid
- Huisvesting kwetsbare groepen

3. Inventarisatie van bestaand beleid en instrumentarium

De bestaande beleid mbt verblijfsrecreatie van alle gemeenten in Midden-Limburg wordt geïnterviewd. Er wordt een analyse gemaakt van de verschillen.

Benodigheden	Beleidskaders van de 8 betrokken gemeenten Casussen diverse gemeenten (actuele plannen)
Resultaat	Notitie met overeenkomsten en verschillen in gemeentelijk beleid Nieuwe ontwikkelingen op basis van de casussen
Proces	Notitie wordt in het werkveld besproken Nav gevoerde discussie worden aanbevelingen gedaan voor aanpassingen van het gemeentelijk beleid
Tijd	juni – nov 2015

4. Aanbevelingen over beleid (harmonisatie of vernieuwing) en instrumentarium

Met het werkveld zal een discussie gevoerd worden over nut en noodzaak van eventuele aanpassingen nav de resultaten van stap 2 en 3.

Benodigheden	Casussen diverse gemeenten (actuele plannen) Notitie verschillen in gemeentelijk beleid (resultaat stap 3)
Resultaat	Aanbevelingen voor aanpassingen van het gemeentelijk beleid
Proces	Discussie over aanpassingen van het gemeentelijk beleid (ambtelijk, bestuurlijk, stakeholders)
Tijd	juni – nov 2015

B. Het oneigenlijk/onrechtmatig gebruik van recreatiewoningen

Een belangrijk probleem binnen de verblijfsrecreatie betreft het "oneigenlijk gebruik" ofwel de permanente bewoning van verblijfsrecreatieve parken. Dit thema overlapt met het werkveld WONEN en is ook van belang bij het werkveld Landbouw en Natuur ivm de huisvesting van seizoensarbeiders. De (semi)permanente bewoning van verblijfsrecreatieve parken heeft nl ongunstige effecten op woningmarkt. De complexiteit en de breedte van deze problematiek rechtvaardigt de aanpak in een afzonderlijk spoor.

Ten behoeve van de aanpak van het oneigenlijk gebruik van recreatiewoningen, wordt een aparte werkgroep gevormd die in opdracht van zowel het bestuurlijk overleg "Recreatie en Toerisme" als het bestuurlijk overleg "Wonen" gaat werken. De ambtenaren van de gemeenten en provincie die zijn gespecialiseerd in de aanpak van oneigenlijk gebruik nemen zitting in deze werkgroep. Deze werkgroep koppelt haar resultaten dus terug naar de bestuurlijke werkgroep van zowel het werkveld WONEN als van werkveld RECREATIE & TOERISME.

De problematiek is niet beperkt tot Midden-Limburg, maar speelt in de hele provincie. Er dient afstemming van de aanpak plaats te vinden met Provincie en beide andere regio's (Zuid- en Noord-Limburg).

Voor het terugdringen van het oneigenlijk gebruik zal ingezet moeten worden op het instrument van controle & handhaving. Dit is een verantwoordelijkheid van gemeenten. Dit gaat wel gepaard met inzet van veel capaciteit om een goed resultaat te kunnen bereiken.

Provincie kan hierin stimuleren door capaciteit (menskracht en/of euro's) beschikbaar te stellen

- aanscherpen beleid
- frequente controle
- handhaving

Te zetten stappen:

1. Inventarisatie van bestaand beleid

In beeld brengen welk beleid op dit moment door de verschillende gemeenten wordt gevoerd ten aanzien van oneigenlijk gebruik.

2. Afspraken over voorkomen (preventie) van oneigenlijk gebruik (aanpassing/aanscherping/harmonisatie beleid)

Aan de hand van de inventarisatie worden aanbevelingen gedaan voor beleidsafstemming.

3. Afspraken over terugdringen (repressie) van oneigenlijk gebruik (controle en handhaving van beleid)

Aan de hand van de inventarisatie worden aanbevelingen gedaan voor een gezamenlijke aanpak van controle en handhaving.

4. Planning

2015

Jan – mei	Verkenning vraagstuk + opstellen Plan van Aanpak
Juni – juli	Bespreken PvA in ambtelijke en bestuurlijke werkgroep Afstemmen problematiek permanente huisvesting (oa seizoensarbeiders) met SML-werkvelden “Wonen” en “Landbouw en Natuur (LEN)”
Juli – aug	Inventarisatie <ul style="list-style-type: none"> - gemeentelijk beleid verblijfsrecreatie - alle verblijfsaccommodaties per gemeente - reeds bij de gemeenten bekende knelpunten verblijfsrecreatie (klachten) - lopende handhavingstrajecten en - werkwijzen handhaving gemeenten - nieuwe bouwaanvragen / ontwikkelingen
sept – okt	Bespreking (tussen)resultaten in ambtelijke en bestuurlijke werkgroep
nov – dec	Bespreking resultaten in ambtelijke en bestuurlijke werkgroep
dec	bestuursafspraken formuleren

Middelen

Ambtelijke inzet

In dit verband is het nodig onderscheid te maken in het de twee trajecten die in dit Plan van Aanpak worden onderscheiden:

- voor de aanpak van de vitaliteit van de verblijfsaccommodaties wordt een beroep gedaan op de capaciteit van de leden van het ambtelijke overleg R&T SML, incl. de ambtenaren van de provincie. Inschatting voor de deelnemers van dit overleg voor 2015 is 32 uur per deelnemer.
- voor de aanpak van het oneigenlijk gebruik van recreatiewoningen wordt een beroep gedaan op de leden van de in te stellen werkgroep “Oneigenlijk gebruik recreatiewoningen”:
  - coördinator (voorzitter werkgroep)
  - specialisten per gemeente (leden werkgroep)
  - administratieve ondersteuning
  - communicatie <PM>

Inschatting voor de deelnemers van deze werkgroep voor 2015 is 64 uur per deelnemer.

Financiën

Voor de coördinatie en ondersteuning van de hierboven genoemde werkgroep wordt gebruik gemaakt van gebiedsbureau Ons WCL. Het gebiedsbureau stelt het Plan van Aanpak op, doet de inventarisatie per gemeente en stelt de notities op tbv ambtelijk en bestuurlijk overleg. Tevens verzorgt het gebiedsbureau de administratieve en secretariële ondersteuning.

Het benodigde budget wordt geraamd op € 25.000,-

Risico's

- Ontbreken intern draagvlak: zowel ambtelijk als bestuurlijk.
- Ontbreken extern draagvlak, geen medewerking stakeholders.
- Onvoldoende middelen zowel capaciteit als financieel.

Communicatie

Een communicatieplan moet worden uitgewerkt en afgestemd met de provincie ivm het uitdragen van de resultaten van het ZKA-onderzoek.

De provincie Limburg heeft in haar ambitiedocument vrijetijdseconomie aangegeven te willen werken aan een vitale en concurrerende vrijetijdssector. De vrijetijdseconomie is één van de Limburgse topsectoren. Om een beeld te krijgen van de vitaliteit van verblijfssector in Limburg is een onderzoek gedaan door ZKA naar het huidig en toekomstig functioneren van de verblijfsrecreatiesector in kwantitatieve en kwalitatieve zin. Met dit onderzoek en de uitkomsten ervan beoogt de provincie tevens een proces in gang te zetten waarbij het vitaal houden van de verblijfssector als een gezamenlijke opgave wordt gezien van de diverse stakeholders, gemeenten en provincie.

Belangrijkste resultaten van het ZKA-onderzoek "Vitaliteitscan verblijfsrecreatie" (2015):

Indeling van de verblijfsrecreatieve parken op basis van criteria:

- **Kwaliteit** (laag - hoog)
- **Perspectief** (weinig - veel)

Het eindrapport zal in 2015 gepresenteerd worden aan de betrokken partijen in de regio's. Overleg over het moment, de wijze en vindt plaats tussen provincie (trekker van het onderzoek) en de gemeente Maasgouw (trekker van het SML-werkveld Recreatie & Toerisme).

Knelpunten bij de verblijfsrecreatie zijn:

- Permanente bewoning
- Kwaliteitsniveau
- Overaanbod
- Ondernemerschap
- Rendement / toekomstperspectief

Het is belangrijk dat de achtergrondinformatie beschikbaar gesteld wordt aan de regio om op basis daarvan de vervolgstappen te kunnen zetten.

Bedrijven zijn door ZKA in 4 categorieën ingedeeld met de volgende kenmerken:

1. Veel kwaliteit en perspectief

- Halen BE-normen vaak niet
- Niet meer belasting laten betalen
- Kwaliteitsmenu toepassen voor de sector
- Kwaliteitsbehoud van de omgeving belangrijk
- 4G
- Organisatiegraad sector verbeteren
- Uitbreidingsbehoefte faciliteren
- Agendeer het belang/de belangen van de sector
- Topklasjes: stimuleren om meer te investeren dmv. bijv. revolverende fondsvorming
- Procedures versnellen: experimenteeruimte a la crisis- en herstelwet
- Houd het simpel
- Expertteam
- Stimuleren, faciliteren, samenwerken (arrangementen)

2. Weinig kwaliteit, veel perspectief

- Wake-up call voor ondernemers
- Handhaven door samenwerkende gemeentes
- Verkoop
- Nieuwe ondernemers nodig
- Nieuwe concepten nodig
- Gemeentelijke visie met kwaliteitsdoel: traject samen ingaan
- Revitalisatie

3. Weinig kwaliteit, veel perspectief

- Lastige eigendom situaties (VVE)
- Maatwerk per park
- Andere functies, transformatie, herbestemmen?
- Uitmelken
- Afhankelijk van ligging (EHS bijv.) directe overheidsinterventie mogelijk
- Slopen en saneren (warm, koud, lauw)
- Slecht ondernemerschap niet belonen door hoofdprijs
- Afbouwscenario per bedrijf: vb intensieve veehouderij (tijd kopen)
- Fiscale constructies
- Slimme verdienmodellen (ook tb bij betrekken)
- Zakelijke slag in handhaving en afspraken maken door gemeenten; eventueel door externen zonder binding
- Handhaven op:
  - Veiligheid
  - Overlast
  - Permanente bewoning
  - Kwaliteit (legionella, ...)
  - Brandveiligheid
  - Hygiëne
- Gezamenlijke aanpak van provincie, regio's en gemeenten. Regio moet oplossing bedenken voor haar beperkte kracht.
- Minder regels, harder handhaven
- Herbestemmen tot wonen, natuur, zorg, detailhandel, studentenhuysvesting (Aachen)
- In praktijk heeft dit probleem niet urgentie van gemeenten: eigen vastgoedproblemen zijn urgenter

4. Veel kwaliteit, weinig perspectief

- Ondernemershulp: cursussen, kennis, verbindingen leggen en samenwerking
- Nu vaak met rug aar elkaar toe, nota bene binnen één gemeente
- Halen uitstraling Limburg omlaag
- Overheid en bedrijven: ga samen in gesprek en wees niet te lief voor elkaar
- Wake-up call nodig
- Expertteam

Samenwerking Midden-Limburg

SML Netwerkberaad
p/a Gemeente Roermond

Postadres: Postbus 900
6040AX Roermond

Bezoekadres: Markt 31
6041EM Roermond

Tel: +31-475-359418
E-mail: mail@roermond.nl

www.midden-limburg.eu

Gedeputeerde Staten van de Provincie Limburg
t.a.v. de heer drs. ing. P.F.C.W. Van der Broeck
Postbus 5700
6202MA Maastricht

Bijlage 3

Roermond, 11 maart 2015

26 MAART 2015

Betreft: verzoek personele en financiële bijdrage regionale uitwerking POL2014

Geachte heer Van der Broeck,

De regio Midden-Limburg is voortvarend aan de slag gegaan om de regionale POL2014 uitwerking ter hand te nemen. Voor de opgaven die er voor Midden-Limburg liggen zijn inmiddels plannen van aanpak opgesteld. De planvorming heeft plaatsgevonden binnen onze nieuwe netwerksamenwerking SML en de Provincie Limburg is hierbij ambtelijk intensief betrokken geweest.

Inmiddels hebben we de plannen van aanpak getoetst aan de door GS op 3 maart jl. vastgestelde provinciale notitie bestuursafspraken POL2014 (de focusnotitie) en blijkt dat we aan de vraagstelling uit de notitie compleet voldoen. Naar aanleiding van uw detailhandelsconferentie d.d. 12 februari hebben we bovendien de ambities in ons plan van aanpak voor detailhandel (en werklocaties) verder verhoogd, waardoor onze focus op deze uitwerking nog sterker is geworden.

Onze plannen van aanpak leveren een totale begroting op van € 145.000,- voor de noodzakelijk geachte kosten van inhuur van externe, onafhankelijke deskundigen en andere out-of-pocket kosten. De stevige ambtelijke inbreng vanuit de gemeenten en vanuit SML nemen we uiteraard voor eigen rekening. We zijn er bij deze kosteninschattingen van uitgegaan dat we kunnen rekenen op kosteloze aanlevering van relevante data evenals personele bijdragen vanuit de provincie Limburg. Middels deze brief verzoeken we u om deze kosteloze aanlevering van relevante data evenals personele bijdragen formeel aan ons toe te zeggen.

De verdeling van de kosten op de begroting is als volgt:

Landbouw- en natuurvisie	€	40.000
Wonen, zorg en woonomgeving	€	15.000
Werklocaties, incl. detailhandel	€	45.000
Vrijtijds-economie	€	30.000
Energie	€	25.000
Totaal		€ 145.000

Binnen onze netwerkorganisatie SML hebben de zeven Midden-Limburgse gemeenten budget beschikbaar gesteld voor de uitvoering van onze plannen van aanpak. Dit bedrag (€ 96.500,-) blijkt nu onvoldoende om de actuele kosteninschatting te dekken. Uit ambtelijke toetsingen en overleg met provinciale ambtenaren is vervolgens gebleken dat het niet raadzaam is om de ambities en gewenste kwalitatieve uitwerkingen te beperken om zo binnen het budget te blijven.

Met de constatering dat een gang langs de zeven Midden-Limburgse gemeenteraden voor aanvullende financiering tot een forse vertraging van de start, en daarmee de einddatum leidt, verzoeken we u hierbij om als cofinancier van de plannen van aanpak op te treden. Met een spoedige toezegging van € 50.000,- is een voortvarende start met de uitvoering te realiseren. Als regio nemen we dan het grootste aandeel in de kosten voor onze rekening. En door de plannen van aanpak niet meer aan te passen blijven we ook volledig voldoen aan de eisen uit de provinciale notitie bestuursafspraken POL2014.

Ten aanzien van de personele ondersteuning hebben we deze voor de ontwikkeling van de landbouw- en natuurvisie reeds geconcretiseerd. We verzoeken u hiervoor 0,5 fte beschikbaar te stellen gedurende de volledige periode tot 1 april 2016. Het gaat daarbij vooral om het leggen van verbindingen, inbreng van kennis (inhoud, proces, accent strategie) en het mee schrijven aan visie c.q. verkenningnotitie. Deze werkzaamheden zijn reeds verkend met uw medewerker dhr. H. Caubo. Daarnaast verzoeken we u, eveneens voor de ontwikkeling van de landbouw- en natuurvisie, om 160 uren verspreid over gehele periode tot 1 april 2016 beschikbaar te stellen voor advisering en met name voor het verbinden van informatie / gegevensmanagement en de opzet van monitoring.

Mogen we op uw bijdrage in data, ~~personele~~ bezetting en financiën rekenen?

Met vriendelijke groet,

~~M.J.D. Donders - de Leest~~
~~Voorzitter Netwerkberaad~~
~~Samenwerking Midden-Limburg~~

Colleges van Burgemeester en Wethouders
van alle gemeenten in Limburg

GEMEENTE ROERMOND	
Sect.:	Afd.:
Gezien dir.:	
NR.:	
Datum 13 MRT 2015	
Behand. ambtenaar:	
Kopie aan:	
Opmerking:	

Cluster   ONT
Faxnummer
Ons kenmerk   2015/12069
Bijlage(n)   1

Behandeld   R. Pasma
Doorkiesnummer   (043) 389 74 39
Uw kenmerk
Maastricht   3 maart 2015
VERZONDEN 1 1 MAART 2015

Onderwerp:
Bestuursafspraken POL2014

Geacht college,

Tijdens de recente dialogosessies hebben wij per regio van gedachten gewisseld over de invulling van het POL2014. Wij hebben uw college daarbij toegezegd per 3 maart helderheid te geven over de bestuursafspraken die wij dit jaar met uw college willen maken.

Op 12 december 2014 hebben Provinciale Staten unaniem het Provinciaal Omgevingsplan 2014 (POL2014) en de Omgevingsverordening Limburg 2014 vastgesteld. Centrale ambitie is het realiseren van een voortreffelijk grensoverschrijdend leef- en vestigingsklimaat. Deze ambitie volgt uit onze Limburg Agenda. Met POL2014 hebben wij – Provincie, gemeenten en onze stakeholders - deze ambitie voor het omgevingsbeleid uitgewerkt. Hierin hebben wij als Provincie het voortouw genomen. Voor de uitvoering van de ambities uit het POL2014 willen wij de samenwerking voortzetten en daar in regionaal verband met u als gemeenten afspraken over maken, met een goede betrokkenheid van de stakeholders. Immers niet overheidsplannen maar het maatschappelijke initiatief is leidend bij de uitvoering. Bestuursafspraken moeten daarop aansluiten en waar nodig mee bewegen met de maatschappelijke behoefte en de initiatieven die daaruit voortkomen in uw gemeente en regio.

Wij willen met uw college uiterlijk december 2015, of zoveel eerder als mogelijk is, komen tot bestuursafspraken in regionaal verband (Noord, Midden en Zuid) met een tijdshorizon van zo'n zes jaar. In deze bestuursafspraken willen wij op de eerste plaats met uw college de principes van het POL2014 bevestigen. Verder willen wij deze principes concretiseren middels gezamenlijke uitvoeringsafspraken voor de thema's bedrijventerreinen, kantoren, detailhandel, wonen, landbouw, vrijetijdseconomie, energie en Nationaal Landschap Zuid-Limburg. Vanzelfsprekend worden deze thema's in onderlinge samenhang beschouwd en opgepakt.

2015/12048

18 maart 2015 Verkiezingen Provinciale Staten www.LimburgKiest2015.nl

Bezoekadres:
Limburglaan 10
NL-6229 GA Maastricht

Postbus 5700
NL-6202 MA Maastricht
postbus@prvlimburg.nl

Tel + 31 43 389 99 99
Fax + 31 43 361 80 99
www.limburg.nl

IBAN –nummer:
NL08RABO0132575728
BIC-code: RABONL2U

Bereikbaar via:
Lijn 1 (richting De Heeg)

BESTUURSAFSPRAKEN POL2014

PROVINCIALE FOCUS

Provinciale focus in de bestuursafspraken

(waar moeten de bestuursafspraken in elk geval over gaan?)

1. Generieke afspraken
2. Thema bedrijventerreinen
3. Thema kantoren
4. Thema detailhandel
5. Thema wonen
6. Thema landbouw
7. Thema vrijetijdseconomie
8. Thema energie
9. Thema Nationaal Landschap Zuid-Limburg

Bijlagen

1. de Limburgse principes
2. de POL-principes voor de regionaal uit te werken thema's

Provinciale focus in de bestuursafspraken

1. GENERIEKE AFSPRAKEN

POL2014 vormt het vertrekpunt voor de regionale uitwerkingen. Naast de ambities, opgaven en visie op de regio's zijn vooral de in het POL opgenomen principes van belang. Het gaat daarbij om de algemene Limburgse principes uit hoofdstuk 3 van het POL, waaronder dynamisch voorraadbeheer (zie bijlage 1 bij deze notitie) en specifieke principes per thema (zie bijlage 2 bij deze notitie). We willen met de gemeenten de afspraak maken dat die principes gehanteerd worden in gemeentelijk beleid en ruimtelijke plannen.

Voor verschillende thema's (bijvoorbeeld bedrijventerreinen en detailhandel) is het van belang om af te spreken dat nieuwe initiatieven boven een bepaalde omvang vooraf regionaal afgestemd worden. De generieke afspraken hebben ook betrekking op flexibiliteit (de ruimte om in samenspraak af te wijken van de afspraken), geconstateerde afwijkingen (wie doet wat?) en gezamenlijke monitoring.

De afspraken moeten dus in elk geval gaan over:

- het hanteren van de POL-principes (de Limburgprincipes en de specifieke principes voor de acht thema's die in de regionale uitwerkingen centraal staan) in gemeentelijk beleid en ruimtelijke plannen;
- regionale afstemming van initiatieven boven een bepaalde omvang;
- flexibiliteit;
- hoe te handelen bij geconstateerde afwijkingen van de bestuursafspraken;
- gezamenlijke monitoring.

2. THEMA BEDRIJVENTERREINEN

De afspraken voor dit thema zijn gericht op het gezamenlijk bepalen van een regionale werkwijze bij het dynamisch beheer van de voorraad bedrijventerreinen in de regio, vanuit het beeld dat er de komende jaren genoeg bedrijventerreinen beschikbaar zijn om aan de vraag te voldoen. De beschikbare restcapaciteit op bestaande bedrijventerreinen biedt in alle drie de regio's voldoende ruimte tot en met 2028 (cijfers 2013).

De principes uit het POL voor ontwikkeling, inrichting en beheer van bedrijventerreinen (zie generieke afspraken) sluiten daarbij aan en bieden onder voorwaarden ruimte voor maatwerk. Ze sluiten ook aan bij de wettelijk vastgelegde afwegingssystematiek van de 'ladder voor duurzame verstedelijking'

We willen in elk geval met de regio's afspraken maken over het salderen bij uitbreidingen van het bedrijventerreinareaal en over het schrappen van (zachte) plannen. Met de vaststelling van het POL zijn al eerder beoogde terreinen als Pannenslager en Hendrik komen te vervallen. Een generieke actie om bestemmingsplannen te wijzigen om daarmee harde plancapaciteit terug te dringen is voor bedrijventerreinen nu niet aan de orde.

Met het oog op een optimale benutting en kwaliteit van bedrijventerreinen willen we ook een afspraak maken over de invulling van de terreinen. De focus van de Provincie ligt daarbij op de in het POL benoemde grootschalige productie- en logistieke locaties (van bovenregionale betekenis voor de Limburgse economie). De profilering en inrichting van overige terreinen is primair een gemeentelijke/regionale aangelegenheid. Een bijzonder provinciaal belang is daarbij in zijn algemeenheid de aanwezigheid van voldoende ruimte voor bedrijvigheid uit hogere milieucategorieën en voor multimodale/watergebonden bedrijven.

Een goede regionale afstemming is van belang, bijvoorbeeld in de bestaande regionale programmeringsoverleggen voor bedrijventerreinen. Deze moeten dan wel een bestuurlijk ingebed worden en opgeschaald worden naar regioniveau.

Voor Chemelot e.o (incl. Graetheide/ de Lexhy), VDL/Nedcar en Greenport Venlo lopen separate gebiedsontwikkelingstrajecten, waarmee afstemming nodig is. Net als met het traject om te komen tot een gezamenlijke acquisitie van grote terreinen met restcapaciteit.

De afspraken moeten dus in elk geval gaan over:

- regionale invulling van het dynamisch voorraadbeheer
- de invulling van grootschalige productie- en logistieke locaties
- het voorzien in voldoende ruimte voor bedrijvigheid uit hogere milieucategorieën en voor multimodale/watergebonden bedrijven

3. THEMA KANTOREN

15% van de kantoren in Limburg staat leeg. De centrale insteek in het POL2014 is dan ook: geen nieuwe kantoorgebieden, per saldo geen toename van het regionale kantoorareaal. In het POL is deze lijn uitgewerkt en zijn concentratiegebieden, balansgebieden en transitiegebieden concreet en limitatief benoemd. De rest van Limburg is uitsluitingsgebied.

We willen met de regio's afspraken maken over de invulling van het dynamisch voorraadbeheer voor kantoren. Dat omvat in elk geval een afspraak over de begrenzing van de bovengenoemde gebieden en doorvertaling van de bijbehorende principes in gemeentelijk beleid.

Onderdeel van het dynamisch voorraadbeheer is ook het waar mogelijk schrappen van onbenutte plancapaciteit in bestemmingsplannen buiten concentratie- en balansgebieden (zie POL). Daar moeten afspraken over gemaakt worden. Het vereist in elk geval een zorgvuldig gezamenlijk proces met gemeenten, om planschade te voorkomen (leidend tot de voorzienbaarheid van het schrappen). Een intergemeentelijke structuurvisie is daarbij een logische eerste stap (om het voornemen in vroeg stadium breed kenbaar te maken). Bij de voorbereiding van de afspraken zal de onbenutte plancapaciteit in beeld gebracht moeten worden.

De afspraken moeten dus in elk geval gaan over:

- regionale invulling van het dynamisch voorraadbeheer voor kantoren;
- het verankeren van de in POL2014 benoemde en nader begrensde concentratiegebieden, balansgebieden en transitiegebieden met bijbehorende principes in gemeentelijk ruimtelijk beleid.

4. THEMA WONEN

De grote opgave op woongebied wordt in het POL duidelijk neergezet: de groei eindigt, er ligt wel een grote kwalitatieve opgave. Dat vraagt om een heel andere benadering. De transformatieopgave van de regionale woningvoorraad staat centraal in de te maken afspraken.

Die wordt momenteel per regio uitgewerkt in een intergemeentelijke structuurvisie. Deze structuurvisies (voor Midden-Limburg inmiddels gereed en door de gemeenteraden vastgesteld) vormen de basis voor de te maken bestuursafspraken.

Belangrijke aandachtspunten zijn ook het in balans houden/ brengen van vraag en aanbod op de huurmarkt en het herbenutten van monumentale en beeldbepalende gebouwen.

De afspraken moeten dus in elk geval gaan over:

- de kwalitatief onderbouwde programmering op (sub)regionaal niveau. Het gaat hier om ontwikkeling en transformatie van de regionale woningvoorraad: (vervangende) nieuwbouw; renovatie; sloop; reductie en fasering plancapaciteit;
- de methodiek om deze programmering verder te concretiseren (termijn, werkwijze, afstemming);
- mogelijkheid voor herbenutten van monumentale en beeldbepalende gebouwen.

5. THEMA DETAILHANDEL

De bestaande leegstand van detailhandel is in alle regio's nu al ruim 10%. Deze leegstand zal zonder maatregelen naar verwachting als gevolg van autonome ontwikkelingen snel verder oplopen tot percentages van 25% leegstand of meer. Dit onderstreept het belang om keuzes te maken (dynamisch voorraadbeheer) om te voorkomen dat gemeenten en initiatieven elkaar kannibaliseren en de overlevingskansen van meer winkelcentra dan nodig in het gedrang komen.

We willen dan ook per regio afspraken maken over de invulling van het dynamisch voorraadbeheer. Daarbij gaat het in elk geval om het benoemen van kansrijke winkelgebieden op regionaal niveau en het maken van afspraken om ontwikkelingen daar zoveel mogelijk te concentreren.

Het gaat ook om het maken van keuzes om winkelgebieden compacter te maken. Dat is primair een lokale verantwoordelijkheid waarover naar onze opvatting wel regionale procesafspraken gemaakt moeten worden.

Een belangrijk aandachtspunt is het schrappen van onbenutte (vaak verborgen) plancapaciteit in bestemmingsplannen. Dat vereist een zorgvuldig gezamenlijk proces (het creëren van voorzienbaarheid) met gemeenten, om planschade te voorkomen. Een intergemeentelijke structuurvisie is daarbij een logische eerste stap.

Die onbenutte plancapaciteit zal wel eerst in beeld gebracht moeten worden

Een generieke afspraak is al om de principes uit het POL voor ontwikkeling en inrichting van winkelgebieden door te vertalen in gemeentelijk beleid. Die maken duidelijk dat er slechts in uitzonderlijke situaties ruimte is voor nieuwe ontwikkelingen. Dat sluit aan bij de ladder van duurzame verstedelijking.

Die principes zorgen ook voor een rem op ontwikkelingen buiten het reguliere winkelgebied (bedrijventerreinen, solitaire locaties, grootschalige winkelgebieden aan de rand van de stad, landelijk gebied). Daar neemt de Provincie haar verantwoordelijkheid. Gemeenten zijn verantwoordelijk voor de ontwikkeling en inrichting van de reguliere winkelgebieden (binnensteden, wijk-, buurt- en kernwinkelcentra).

De afspraken moeten dus in elk geval gaan over:

- de regionale invulling van het dynamisch voorraadbeheer.

6. THEMA LANDBOUW

Algemeen

POL2014 richt zich op een groot aantal omgevingsaspecten van de landbouw. Bij de te maken bestuursafspraken ligt de focus van de Provincie op de thema's schone stallen en leegstand en procesafspraken over de realisatie van initiatieven van mestverwerking en agglomeratielandbouw. Er is een algemene afspraak opgenomen om als gemeenten en Provincie samen te werken in het begeleiden/adviseren van initiatieven in een zo vroeg mogelijk stadium (bv loket, ontwikkelteams).

Schone stallen

De ambitie dat elk landbouwbedrijf in 2025 een lust voor zijn omgeving is, is in het POL vertaald naar de opgave om voor alle stallen toe te werken naar een 'nul'-emissie voor geur, fijn stof en ammoniak. De Provincie kiest daarbij voor een gefaseerde aanpak waarin het accent eerst ligt op het stimuleren van innovaties gericht op sterke reductie van emissies bij koploperbedrijven, overgaand naar het breed uitrollen van emissiebeperkende technieken, met een toenemende inzet van regulerend instrumentarium. Bij dat laatste wordt rekening gehouden met het investeringsritme van bedrijven. Voor bedrijven die nu investeren gelden de nieuwe eisen nu, in 2025/2030 moeten alle bedrijven aan de eisen voldoen.

De Provincie wil samen met gemeenten komen tot een samenhangende inzet van instrumenten door gemeenten en Provincie (vergunningverlening WABO, NB-wet, structuurvisie, bestemmingsplannen, omgevingsverordening, PAS, programma LSL, handhaving e.d.).

Voor ammoniak staan gemeenten en Provincie (Omgevingsverordening) samen aan de lat, voor geur en fijn stof staan primair de gemeenten aan de lat. Bijzondere aandacht daarbij is gewenst voor de aanpak van lokale knelpuntsituaties, vooral voor fijn stof.

Hierbij is een gezamenlijke monitoring nodig van vergunningen van IV-bedrijven, om opgave en voortgang in beeld te brengen. Daarbij moet ook de latente, niet-benutte ruimte in de vergunningen in beeld gebracht worden.

Leegstand

Er komt de komende jaren 170 ha leeg aan agrarische bebouwing. Om verloedering bij langdurige leegstand (verval, illegaal gebruik, asbestplaten) te voorkomen, ergoed te behouden en vanuit het oogpunt van zuinig ruimtegebruik zetten we in op hergebruik voor agrarische functies of herbenutting door andere functies (voor zover passen binnen de strategie voor die functies). Als daar geen vraag naar is, is een strategie voor sloop aan de orde.

Faciliteren initiatieven voor mestverwerking en agglomeratielandbouw

De behoefte aan mestverwerking neemt naar verwachting toe (toename aantal dieren t.g.v. wegvallen melkquotum, verwerkingsplicht o.g.v. Meststoffenwet, aanscherping gebruiksnormen, mogelijke stagnatie mestafzet in Duitsland). De sector is hiervoor primair aan zet. In voorkomende gevallen bij nieuwe initiatieven willen we hierbij samen met gemeenten optrekken om de totstandkoming te faciliteren.

Dit geldt eveneens voor initiatieven op het gebied van agglomeratielandbouw. POL nodigt het bedrijfsleven daartoe uit en geeft criteria voor de vestigingsplek.

De afspraken moeten dus in elk geval gaan over:

- samenwerking als gemeenten en Provincie in het begeleiden/adviseren van initiatieven in een zo vroeg mogelijk stadium;
- een gecoördineerde inzet van stimulerende en regulerende instrumenten om voor alle stallen een 'nulemissie' van geur, fijn stof en ammoniak te bereiken, en deze aanpak binnen een nader af te spreken termijn te verankeren in gemeentelijk beleid;

- het in kaart brengen en herbenutten van latente ontwikkelruimte in omgevingsvergunningen;
- het bevorderen van hergebruik/herbenutting/sloop van leegstaand agrarisch cultuurhistorisch erfgoed en vrijkomende gebouwen, passend in de strategie voor andere thema's;
- het samen optrekken met gemeenten bij initiatieven voor grootschalige mestverwerking en agglomeratielandbouw.

7. THEMA VRIJETIJDSECONOMIE

Centraal staan afspraken over de aanpak van verblijfsaccommodaties, met name huisjesparken en campings. Dit in de context van de ontwikkeling van de sector als geheel (hotels, bed&breakfast, camperplaatsen, jachthavens etc.). Het gaat om een sector van grote betekenis voor de Limburgse economie.

De markt van huisjesparken en campings heeft zich de afgelopen jaren ontwikkeld tot een verdringingsmarkt, het kwantitatieve aanbod dreigt groter te worden dan de vraag, maar de kwaliteit sluit onvoldoende aan bij de veranderende behoeften. Dat vraagt om afspraken over een kwaliteitsimpuls en over de invulling van dynamisch voorraadbeheer. Dit vraagstuk is pas op de agenda gekomen. Reden om in deze fase vooral een scherp beeld te krijgen van de problematiek en regionale kansen. De vitaliteitsscan (in voorbereiding) geeft een eerste, globaal beeld van de staat van de sector in Limburg. Om concrete afspraken te maken over de aanpak is een gedetailleerder beeld nodig.

Een bijzondere afspraak (in samenhang met het thema wonen) heeft betrekking op het voorkomen c.q. terugdringen van het gebruik van recreatieparken voor andere functies dan verblijfsrecreatie.

Niet opgenomen bij de focus is de optie om regionale afspraken te maken over toeristisch-recreatieve voorzieningen. De Provincie gaat met de regio's het gesprek aan in hoeverre daar behoefte aan bestaat.

De afspraken moeten dus in elk geval gaan over:

- het in regionaal verband gedetailleerd(er) in beeld brengen van de bestaande situatie en perspectieven voor huisjesparken en campings;
- het regionaal afstemmen van beleid en regels voor verblijfsaccommodaties en waar nodig te harmoniseren;
- het terugdringen c.q. voorkomen van het oneigenlijk gebruik van recreatieparken.

8. THEMA ENERGIE

De taakstellingen voor energiebesparing en inzet van duurzame bronnen uit het Nationaal Energieakkoord (dat zowel door IPO als VNG is ondertekend) zijn overgenomen in POL2014.

Voor Limburg komt het neer op de volgende taakstellingen:

- aandeel regionaal opgewekte duurzame energie: 15.6 PJ in 2020, 25.9 PJ in 2030
- energiebesparing: 14.3 PJ in 2020, 30.0 PJ in 2030

Om ze te halen kunnen geen opties worden uitgesloten. Er wordt vanuit gegaan dat elke regio minimaal de POL-taakstelling voor 2020 realiseert. De opgave is daarom voor Noord-, Midden- en Zuid-Limburg gespecificeerd. De Limburgse energieanalyse schetst het huidige beeld en de kansen. We willen nu tot regionale uitvoeringsafspraken komen over energiebesparing en inzet van duurzame energiebronnen (opwekking), mogelijk ook over de daarvoor benodigde infrastructuur. Dit begint bij het besef dat voor dit onderwerp regionale samenwerking een must is. Er moet helder worden wie aan welke knoppen moet draaien en welke instrumenten nodig zijn. Draagvlak en kosten zijn daarbij belangrijke aandachtspunten.

Mogelijk kunnen hier specifieke afspraken over warmtebenutting aan worden toegevoegd, op basis van het Provinciaal warmteplan in voorbereiding. Dit onderwerp leent zich bij uitstek voor regionale afspraken.

Een specifiek aandachtspunt is windenergie. Daarvoor ligt, ter uitvoering van een afspraak met het Rijk, een provinciale taakstelling van (minimaal) 95,5 MW te bereiken voor 2020 (nu is ca. 15 MW opgesteld). Het POL bevat een oproep aan gemeenten om tot realisatie te komen. Medio 2015 maakt de Provincie de balans op, indien nodig wordt de regie overgenomen.

De afspraken moeten dus in elk geval gaan over:

- hoe de regio concreet invulling geeft aan de taakstellingen 2020 voor energiebesparing en inzet van duurzame energiebronnen;
- het verlenen van planologische medewerking aan de realisatie van windturbines die bijdragen aan de provinciale taakstelling van 95.5 MW;
- samenwerking, ook na 2020
- (mogelijk) betere benutting van warmte

9. THEMA NATIONAAL LANDSCHAP ZUID-LIMBURG

In het POL2014 zijn de ambities en opgaven voor het Nationaal Landschap op hoofdlijnen vastgelegd. Nu is het zaak om tot concrete uitvoeringsafspraken te komen. Een gezamenlijke aanpak die de kernkwaliteiten en de kwaliteit van afwegingsprocessen versterkt. Bijvoorbeeld over de toepassing van gezamenlijk ontwikkelde of nog te ontwikkelen instrumenten, zoals het inspiratieboek kamperen, handvat mooie stallen en aanpak leegstand cultuurhistorische gebouwen.

Aandachtspunt daarbij is steeds het versterken van de ruimtelijke relaties tussen het landelijk gebied, aangrenzende stedelijk gebied, Maasdal en Drielandenpark.

De afspraken moeten dus in elk geval gaan over:

- het toepassen van een aantal instrumenten/tools, het stimuleren van koploperprojecten en de aanpak van leegstaande cultuurhistorische gebouwen;
- het vertalen in gemeentelijk beleid van een gezamenlijk ontwikkelde lijn voor clustering van agrarische loodsden;
- instrumentontwikkeling t.b.v. behoud en vergroting van de grondgebondenheid en grasoppervlak in het Nationaal Landschap.

Bijlage 1.

De Limburgse principes

Kwaliteit centraal

- Meer stad, meer land
- Van scheiden naar verweven van functies
- Inspiratie door kwaliteitsbewustzijn
- Een grens die verbindt
- Zorgvuldig omgaan met onze voorraden
  - Grotere stedelijke ontwikkelingen en grootschalige stedelijke voorzieningen concentreren we in de steden. Zo geven we invulling aan de keuze voor 'meer stad'. De vitaliteit van de stedelijke centra, onze binnensteden, heeft prioriteit bij detailhandelsvraagstukken. Die prioriteit mag er overigens niet toe leiden dat er helemaal geen ontwikkelingen meer in dorpen kunnen plaatsvinden, maar ontwikkelingen met stedelijke allure horen daar niet thuis.
  - Nieuwe stedelijke ontwikkelingen moeten een plek krijgen binnen het bebouwd gebied. Als dat in uitzonderingsgevallen niet kan, dan toch zoveel mogelijk aansluitend daaraan én met een stevige tegenprestatie voor het verlies aan omgevingskwaliteiten (Limburgs kwaliteitsmenu). Met dit principe in combinatie met het dynamisch voorraadbeheer, geven we invulling aan het principe van duurzame verstedelijking.
  - Bedrijfsmatige ontwikkelingen van stedelijke proporties, denk bijvoorbeeld aan agglomeratielandbouw met zijn industriële uitstraling, horen in onze ogen niet in het landelijk gebied thuis, maar moeten op bedrijventerreinen een plek krijgen.
  - Goed gebruik maken van reeds bestaande voorzieningen (benutten bestaande voorraad, optimaal benutten wegen door verkeer- en vervoersmanagement, meervoudig ruimtegebruik e.d.).
  - Gebruik maken van de kansen die het watersysteem biedt en rekening houden met en zich aanpassen aan het watersysteem (klimaatadaptatie).
  - Nieuwe stedelijke functies die veel woon-werkverkeer of bezoekersstromen oproepen dienen goed aangesloten te zijn op het OV-systeem.
  - Bij nieuwe ontwikkelingen willen we dat leegstaande cultuurhistorische en beeldbepalende gebouwen zoveel mogelijk worden benut. Er moet gekeken worden of er een leegstaand rijksmonument, gemeentelijk monument, beschermd stads- of dorpsgezicht of ander leegstaand gebouw (in die volgorde) geschikt (te maken) is om deze functie te huisvesten.
  - Principes voor het zorgvuldig gebruik van de ondergrond.
  - Inzet op energiebesparing en op een zo groot mogelijk aandeel vernieuwbare energiebronnen. Beter benutten van grondstoffen door er efficiënter mee om te springen en het benutten van afval- en reststromen en uiteindelijk realiseren van gesloten kringlopen.
- Een onderscheid in zeven soorten gebieden

Uitnodigen centraal

- Uitnodigen en inspireren
- Een selectieve Provincie
- Dynamisch voorraadbeheer

Centraal in het dynamisch voorraadbeheer staan drie typen interventies (de precieze aanpak kan per onderwerp en regio uiteenlopen):

- Werken aan de kwaliteit van de bestaande voorraad (bijvoorbeeld renovatie, herstructureren, energiemaatregelen, duurzaamheid). Onderdeel hiervan vormt de aanpak van de bestaande leegstand.
  - Waar mogelijk schrappen (verkleuren/ van functie veranderen) van harde plannen die niet de beoogde toevoeging van kwaliteit opleveren. Het kan ook gaan om tijdelijke andere functies.
  - Onder voorwaarden (bijvoorbeeld alleen echte toevoeging kwaliteit, principes duurzame verstedelijking) ruimte bieden voor het toevoegen van goede nieuwe voorraad, maar dan wel in combinatie met het schrappen van bestaande voorraad.
- Stimuleren van voorlopers
  - Kwaliteitsbewust ontwikkelen
  - Instrumenten op maat
  - Ruimte om te experimenteren

Bijlage 2.

De POL-principes voor de regionaal uit te werken thema's

POL-principes bedrijventerreinen	<p>inrichting en beheer van bedrijventerreinen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - de ruimte op bedrijventerreinen dient zorgvuldig en duurzaam gebruikt te worden. Daarbij past structureel beheer via parkmanagement; - functiemenging op bedrijventerreinen kan bijdragen aan de kwaliteit van die terreinen en aan een optimaal ruimtegebruik. Dat geldt zeker op campussen waar een menging van functies bijdraagt aan een uitnodigende werkomgeving. Op grote logistieke en productielocaties is functiemenging minder voor de hand liggend. Daar moet juist heel zorgvuldig omgegaan worden met de invulling van het terrein, rekening houdend met de specifieke functie en segment daarvan. De bedrijventerreinen met een overwegend lokale functie bieden juist weer meer mogelijkheden. Er liggen bijvoorbeeld kansen voor agglomeratielandbouw. Terughoudendheid is op zijn plaats met functies die bij voorkeur in het stedelijk gebied of centrum thuishoren. In de regionale visies kan aangegeven worden welke ruimte gezien wordt voor functiemenging; - voor vestiging van zelfstandige kantoren en detailhandel op bedrijventerreinen is geen plaats. Deze functies horen thuis bij uitstek in steden, kernen of specifieke winkelgebieden. In zeer uitzonderlijke gevallen kan hiervan afgeweken worden, als dit per saldo leidt tot meer kwaliteit (te motiveren in de regionale visies) en gepaard gaat met schrappen van areaal elders. Kantooruimte als onderdeel van productiebedrijven is wel mogelijk (mits in verhouding). Er moet ook ruimte zijn voor winkels die zich richten op de verkoop van goederen die zich bij uitstek lenen voor vestiging op dit soort terreinen (bv bouwgrondstoffen, grote werktuigen) - de milieugebruiksruimte (geluidzones, risicocontouren, geurcirkels) van bedrijven en bedrijventerreinen wordt beheerd met het oog op een duurzame inpassing van bedrijven in hun omgeving. <p>nieuwe terreinen of uitbreidingen van bestaande terreinen zijn mogelijk als:</p> <ul style="list-style-type: none"> - er binnen de bestaande voorraad geen geschikte ruimte meer is; - er sprake is van toevoeging van additionele kwaliteit aan het regionale aanbod. In de regionale visies moet hier uitwerking aan gegeven worden. Dit geldt voor nieuwe terreinen en grotere uitbreidingen van bestaande bedrijventerreinen; - beperkte uitbreiding van bestaande terreinen (kavelniveau) voor reeds op het terrein gevestigde bedrijven of lokale, solitair gevestigde bedrijven is onder voorwaarden mogelijk, via maatwerk en met een goede onderbouwing; - de ontwikkeling past binnen de geformuleerde algemene verstedelijkingsprincipes, waaronder de ladder van duurzame verstedelijking en de voorkeur voor gebruik van leegstaande (beeldbepalende en monumentale) panden; - er tegelijkertijd elders in de regio bestaande voorraad of harde plannen (in vergelijkbare omvang) uit de markt worden genomen; - hierover overeenstemming is bereikt in het regionaal programmeringsoverleg werklocaties.
POL-principes kantoren	<p>kwaliteitsslag kantoren:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Alle kantoorlocaties in concentratie- en balansgebieden dienen per openbaar

	<p>vervoer ontsloten te zijn dan wel te worden ontsloten, bij voorkeur via directe overstap op regionaal hoogwaardig openbaar vervoer. Ook de OV-ontsluiting van de campussen vraagt om aandacht;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kantoorfuncties en -ruimten van ondergeschikte aard blijven mogelijk in, op of bij logistieke, handels- en of productiebedrijven; - Uitgangspunten van de ladder van duurzame verstedelijking dienen ook op gebouwniveau te worden toegepast, met nadruk op (her-)ingebruikname van leegstaande beeldbepalende en/of monumentale panden. <p>kantorenprogrammering:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ontwikkeling van nieuwe kantoorgebieden niet aan de orde; - Nieuwe kantorenplannen/-programma alleen in concentratiegebieden toegestaan; - De huidige voorraad wordt per regio begrensd, dat betekent per saldo geen uitbreiding van kantoorvloeroppervlak. Alleen in concentratiegebieden hoeft de saldering in tijd en omvang niet 1-op-1 te geschieden, daarbij zal er op het niveau van stad en regio wel voor gewaakt moeten worden dat het totale kantoorvolume niet of slechts tijdelijk toeneemt. - Nieuwe gebouwen met de hoofdfunctie kantoor zijn dus alleen mogelijk als: <ul style="list-style-type: none"> ▪ het gaat om ontwikkeling van nieuwe gebouwen binnen concentratiegebieden of herbouw of verbouw van bestaande kantoren in balansgebieden; en ▪ deze passen binnen modern en flexibel gebruik van kantoorruimte en dus een adequate toevoeging zijn voor de kwaliteit van het regionale aanbod; en ▪ er gewerkt wordt met voorverhuur of concept-huurovereenkomsten waarbij het merendeel van de meters van een gebouw op voorhand is ingevuld; en ▪ er tegelijkertijd elders onbenutte voorraad uit de markt wordt genomen ('nieuw voor oud') dan wel elders reële plancapaciteit wordt geschrapt. - de principes van duurzame verstedelijking worden toegepast, d.w.z. de ladder van duurzame verstedelijking en de prioriteit voor her benutting van leegstaande (cultuurhistorische) gebouwen. - middelgrote (500-2.500 m²) en grote kantoren (> 2.500 m²) alleen te vestigen in concentratie- en balansgebieden; uitzondering kan zijn als dergelijke kantoren zouden passen binnen de bestaande bebouwing en in een lokale behoefte voorzien. Kleine kantoren (<500 m²) blijven in bebouwd gebied via maatwerk mogelijk. - buiten concentratie- en balansgebieden waar mogelijk schrappen van bestaande plancapaciteit. - buiten concentratiegebieden geen vrijstellingen of bestemmingswijzigingen ten faveure van de kantorenfunctie.
POL-principes wonen	<ul style="list-style-type: none"> - principes van dynamisch voorraadbeheer: werken aan kwaliteit bestaande woningvoorraad; terugdringen harde plannen die niet bijdragen aan de beoogde vernieuwing en die zouden leiden tot 'meer van hetgeen er al voldoende is'; ruimte voor nieuwe toevoegingen als deze echt kwaliteit toevoegen, aansluiten bij de behoefte (qua doelgroep, segment, woningtype enz) en samengaan met schrappen van slechte woningvoorraad; - transformatieopgave uit de Woonmonitor is de kwantitatieve basis voor de programmering; - bij planvorming voor uitbreiding van de woningvoorraad wordt de ladder voor

	<p>duurzame verstedelijking en de voorkeur voor gebruik van leegstaand (monumentaal of beeldbepalend) vastgoed consequent gehanteerd. Steeds vindt volgens een heldere getrapte methode een afweging plaats, in hoeverre bestaand vastgoed kan worden ingezet om aan de nieuwe vraag te voldoen.</p> <ul style="list-style-type: none"> - bij keuze voor nieuwbouw gelden hoge ambities t.a.v. toekomstbestendigheid (waar mogelijk voldoen aan hogere normen dan alleen het wettelijk niveau). - in principe geen omzetting meer van voor recreatie bestemde terreinen en verblijven naar reguliere woonbestemming, hanteren uitsterfconstructie voor bestaande verblijven; - harde plannen die niet binnen vijf jaar na vaststelling van POL2014 tot uitvoering zullen komen, worden onderdeel van een heroverweging. Dit geldt niet voor plannen die passen binnen de programmering en een (gespecificeerde) langere uitvoeringstermijn vergen; <p>Deze heroverweging moet uiterlijk in 2018 worden afgerond en kan leiden tot publiekrechtelijke stappen voor intrekking van plannen. De regio kan beargumenteerd hiervan afwijken.</p>
POL-principes detailhandel	<ul style="list-style-type: none"> - Voor nieuwe winkelgebieden of grotere uitbreidingen van bestaande winkelgebieden met regionale impact is er ruimte als deze aantoonbaar toegevoegde waarde bieden aan de regio, leiden tot versterking van de structuur en de vitaliteit van de binnensteden niet aantasten. Volgens de principes van het dynamisch voorraadbeheer moet de ontwikkeling ervan gepaard gaan met het verdwijnen van bestaande voorraad elders in de regio. - Nieuwe ontwikkelingen dienen zoveel mogelijk aan te sluiten bij bestaande winkelgebieden. Als er ruimte is voor grotere nieuwe ontwikkelingen, dan heeft vestiging daarvan in de stedelijke centra de voorkeur, eventueel ook in de gebieden die direct daarop aansluiten. Er blijft ruimte voor verantwoorde doorontwikkeling van bestaande winkelgebieden elders in het bebouwd gebied, zolang deze passen bij (de schaal van) het verzorgingsgebied van het betreffende winkelgebied, de vitaliteit van de binnensteden niet aantasten en passen in de regionale visie. In het landelijk gebied, buiten de (dorps) kernen, willen we helemaal geen nieuwe winkels, met uitzondering van kleinschalige boerderijwinkels. - winkels horen in principe niet thuis op bedrijventerreinen, behalve als het gaat om verkoop van goederen die zich bij uitstek leent voor vestiging op zo'n terrein. Op campussen worden detailhandelsbedrijven zonder inhoudelijke of functionele binding met de site uitgesloten. - We zetten in op compactere winkelgebieden en clustering van winkels. - Om te voorkomen dat grootschalige winkelgebieden aan de rand van de steden uitgroeien tot 'nieuwe binnensteden' bieden we in deze gebieden geen ruimte voor winkels uit branches die bij uitstek thuishoren in de stadscentra (zoals: kleding, schoenen). Voor supermarkten die niet (meer) in te passen zijn in binnensteden of de winkelgebieden in wijken en dorpskernen, is in uitzonderingsgevallen vestiging op zo'n terrein mogelijk. Het vraagt wel om een goede afweging, waarbij de onmogelijkheid voor vestiging in een regulier winkelgebied, de impact op de leefbaarheid en een passende (her)invulling van de vrijvallende locatie betrokken worden. In de regionale visies moet hiervoor een gezamenlijke lijn ontwikkeld worden. - Voor initiatieven voor grotere nieuwe winkelgebieden, winkels of uitbreidingen zal steeds bekeken moeten worden of deze passen binnen de regionale visie. Er

	<p>vindt daarover regionale afstemming plaats.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Aan de afweging ligt een ruimtelijk-economische effectenstudie ten grondslag. Bij de afweging speelt ook de ladder van duurzame verstedelijking een rol.
POL-principes landbouw	<p>kaders voor ruimtelijke ontwikkeling IV</p> <ul style="list-style-type: none"> - duurzame ontwikkeling in balans met milieu- en landschapskwaliteiten - ruimtelijke zonering: ontwikkelgebieden, daarbuiten ruimte voor incidentele nieuwvestiging, extensiveringsgebieden - aanpak schone stallen in vier fasen; mix tussen stimuleren en reguleren (o.m. regeling voor ammoniakreductie in Omgevingsverordening) - voorkeur voor hervestiging boven nieuwvestiging - criteria en inspiratiegebieden voor agglomeratielandbouw <p>kaders voor ontwikkeling glastuinbouw</p> <ul style="list-style-type: none"> - nieuwvestiging alleen in ontwikkelgebieden glastuinbouw - daarbuiten ruimte voor doorgroei in combinatie met sloop bestaande kassen (glas-voor-glas) - geen ontwikkelingsmogelijkheden in goudgroene en zilvergroene natuurzone, ontwikkeling in bronsgroene landschapszone en nationaal landschap als dit leidt tot behoud en versterking kernkwaliteiten. - duurzame ontwikkeling
POL-principes vrijetijdseconomie	<ul style="list-style-type: none"> - uitbreiding aanbod alleen mogelijk als het kwaliteit echt goed is en extra vraag genereert (niet meer van het hetzelfde) - initiatieven die niet het gewenste kwaliteitsniveau hebben of die een bedreiging vormen voor landschappelijke of natuurlijke kwaliteiten worden niet ondersteund - balans tussen belevingswaarde landschap en gebruikswaarde voor vrijetijdseconomie, - zoekgebieden regionale motorsportcentra in POL benoemd - dynamisch voorraadbeheer - toepassen ladder duurzame verstedelijking
POL-principes energie	<p>streven naar een schone, betaalbare en leveringszekere energievoorziening conform Nationaal Energieakkoord, door de inzet op:</p> <ul style="list-style-type: none"> - energiebesparing: is het meest koste efficiënt en levert regionale werkgelegenheid op. Het benutten van restwarmte hoort ook hierbij. - duurzame energieopwekking: het ruimtelijk mogelijk maken van energieopwekking met diverse duurzame bronnen. Hieronder valt de afspraak tussen IPO en Rijk om 95,5 MW aan opgesteld windvermogen te realiseren. - flexibilisering van het netwerk, zodanig dat duurzaam opgewekte energie kan worden getransporteerd en dat nog benodigde fossiele bronnen zo schoon en efficiënt mogelijk kunnen worden ingezet. <p>specifiek voor windenergie</p> <ul style="list-style-type: none"> - realisatiestrategie en een plaatsingsvisie (met voorkeursgebieden en uitsluitingsgebieden)
POL-principes Nationaal Landschap	<ul style="list-style-type: none"> - behoud, beheer, ontwikkeling en beleving landschappelijke kernkwaliteiten - werken vanuit 10 kernwaarden - algemene kwaliteitsprincipes; ladder duurzame verstedelijking, hergebruik monumentaal erfgoed - geen windturbines in beschermingsgebied nationaal landschap - vernieuwing toeristisch-recreatieve sector en behoud duurzame grondgebonden landbouw in balans met omgevingskwaliteiten en verbetering kwaliteit grondwater

Overeenkomst bijdrage in POL uitwerkingen regio Midden Limburg

Ondergetekenden:

Provincie Limburg, een publiekrechtelijk rechtspersoon gevestigd te Maastricht, ten deze op grond van artikel 176 van de Provinciewet, vertegenwoordigd door middel van een machtiging van de Gouverneur van de Provincie Limburg, de gedeputeerde de heer J.M.T. Teunissen, coördinerend portefeuillehouder voor het POL2014.

Gemeente Leudal, vertegenwoordigd door X.

Overwegende dat:

Provinciale Staten van de provincie Limburg in december 2014 het POL2014 heeft vastgesteld.

In het POL 2014 aan de regio's gevraagd wordt om de volgende onderwerpen regionaal uit te werken: detailhandel, bedrijventerreinen, kantoren, wonen, energie, verblijfsrecreatie en landbouw.

De Provincie in de brief van 3 maart (verzonden 11 maart (2015/12069)) en de bijbehorende Focusnotitie haar vraag ten aanzien van de regionale uitwerkingen en bestuursafspraken nader heeft gespecificeerd.

De regionale uitwerkingen moeten leiden tot bestuursovereenkomsten over de genoemde thema's tussen de gemeenten in de regio en de Provincie Limburg.

De regio Midden Limburg vanuit de organisatie van Samenwerking Midden-Limburg (SML) de regionale POL uitwerkingen ter hand neemt.

De gemeente Leudal zich zal gaan inspannen om het proces voor de POL uitwerkingen te begeleiden voor het werkveld Energie en Economie, zonder hierbij de verantwoordelijkheid voor de vaststelling van de POL uitwerkingen qua inhoud op zich te nemen.

De regio Midden Limburg kennis neemt van de focusnotitie van de Provincie en deze meeneemt in de plannen van aanpak en in de uitvoering hiervan, waarbij de uitwerkingen een eigen regionale invulling van de opgaven zijn.

De regio Midden-Limburg bij brief van SML van 3 maart (verzonden 25 maart) 2015 verzoekt om personele en financiële ondersteuning bij de uitwerking van de POL thema's voor de regio.

Het SML aangeeft dat de uitwerkingen in totaal ca. € 145.000,-- zullen kosten.

De regio Midden Limburg een bedrag van ca. € 95.000,-- beschikbaar heeft.

Het SML de Provincie Limburg verzoekt € 50.000 bij te dragen.

Partijen zijn overeengekomen als volgt :

- 1 De gemeente Leudal zal voor het SML , namens de gemeenten Weert, Nederweert, Roermond, Roerdalen, Leudal, Maasgouw en Echt-Susteren de inspanningverplichting aangaan om het proces voor de POL uitwerkingen te begeleiden voor het werkveld Energie en Economie, zonder hierbij de verantwoordelijkheid op te nemen voor de vaststelling van de POL uitwerkingen qua inhoud .
- 2 De gemeente Leudal zal zich inspannen om uiterlijk in december 2015 bestuursafspraken te hebben gemaakt tussen Gedeputeerde staten van de Provincie Limburg en de colleges van B&W van de bij de POL uitwerking betrokken Midden-Limburgse gemeenten over de POL thema's die het werkveld Energie en Economie betreffen.
- 3 De Provincie Limburg zal bestuurlijk en ambtelijk actief betrokken worden in het proces van de regionale uitwerkingen van het POL en de totstandkoming van de bestuursafspraken.
- 4 Onder voorwaarde dat wordt voldaan aan de bovenstaande punten 1-3 draagt de Provincie Limburg € 50.000,-- bij aan de regionale POL uitwerkingen van regio Midden-Limburg. De uitbetaling van het bedrag van € 50.000,- vindt plaats aan SML als beheerder en verdeler van de middelen voor de regio.
Na ondertekening van deze overeenkomst vindt uitbetaling plaats aan SML door de Provincie Limburg. De gemeente Leudal is voor het werkveld Energie en Economie verantwoordelijk voor aanbesteding, opdrachtverlening en contractmanagement naar derden.
- 5 De provinciale bijdrage van € 50.000,-- is een bijdrage aan de totale kosten van de POL uitwerkingen welke begroot zijn op € 145.000. De provinciale bijdrage is niet gespecificeerd per thema. Indien na voltooiing van de POL uitwerkingen blijkt dat de bijdrage van de Provincie niet volledig besteed is en er gelden over blijven, dan zullen partijen met elkaar in overleg treden om te bezien op welke wijze het overschot (in verhouding tot de bijdrage 1/3) kan worden terugbetaald aan de Provincie.

Aldus getekend in tweevoud te leudal/Maastricht d.d..... 2015

Gemeente Leudal

.....

Provincie Limburg
De heer J.M.T. Teunissen

Bijlagen:

Brief 11 maart GS aan de regio + focusnotitie

Brief regio 25 maart aan GS/gedeputeerde van der Broeck 25 maart.

Overeenkomst bijdrage in POL uitwerkingen regio Midden Limburg

Ondergetekenden:

Provincie Limburg, een publiekrechtelijk rechtspersoon gevestigd te Maastricht, ten deze op grond van artikel 176 van de Provinciewet, vertegenwoordigd door middel van een machtiging van de Gouverneur van de Provincie Limburg, de gedeputeerde de heer J.M.T. Teunissen, coördinerend portefeuillehouder voor het POL2014.

Gemeente Maasgouw, vertegenwoordigd door X.

Overwegende dat:

Provinciale Staten van de provincie Limburg in december 2014 het POL2014 heeft vastgesteld.

In het POL 2014 aan de regio's gevraagd wordt om de volgende onderwerpen regionaal uit te werken: detailhandel, bedrijventerreinen, kantoren, wonen, energie, verblijfsrecreatie en landbouw.

De Provincie in de brief van 3 maart (verzonden 11 maart (2015/12069)) en de bijbehorende Focusnotitie haar vraag ten aanzien van de regionale uitwerkingen en bestuursafspraken nader heeft gespecificeerd.

De regionale uitwerkingen moeten leiden tot bestuursovereenkomsten over de genoemde thema's tussen de gemeenten in de regio en de Provincie Limburg.

De regio Midden Limburg vanuit de organisatie van Samenwerking Midden-Limburg (SML) de regionale POL uitwerkingen ter hand neemt.

De gemeente Maasgouw zich zal gaan inspannen om het proces voor de POL uitwerkingen te begeleiden voor het werkveld Recreatie en Toerisme, zonder hierbij de verantwoordelijkheid voor de vaststelling van de POL uitwerkingen qua inhoud op zich te nemen.

De regio Midden Limburg kennis neemt van de focusnotitie van de Provincie en deze meeneemt in de plannen van aanpak en in de uitvoering hiervan, waarbij de uitwerkingen een eigen regionale invulling van de opgaven zijn.

De regio Midden-Limburg bij brief van SML van 3 maart (verzonden 25 maart) 2015 verzoekt om personele en financiële ondersteuning bij de uitwerking van de POL thema's voor de regio.

Het SML aangeeft dat de uitwerkingen in totaal ca. € 145.000,-- zullen kosten.

De regio Midden Limburg een bedrag van ca. € 95.000,-- beschikbaar heeft.

Het SML de Provincie Limburg verzoekt € 50.000 bij te dragen.

Partijen zijn overeengekomen als volgt :

- 1 De gemeente Maasgouw zal voor het SML , namens de gemeenten Weert, Nederweert, Roermond, Roerdalen, Leudal, Maasgouw en Echt-Susteren de inspanningverplichting aangaan om het proces voor de POL uitwerkingen te begeleiden voor het werkveld Recreatie en Toerisme, zonder hierbij de verantwoordelijkheid op te nemen voor de vaststelling van de POL uitwerkingen qua inhoud .
- 2 De gemeente Maasgouw zal zich inspannen om uiterlijk in december 2015 bestuursafspraken te hebben gemaakt tussen Gedeputeerde staten van de Provincie Limburg en de colleges van B&W van de bij de POL uitwerking betrokken Midden-Limburgse gemeenten over de POL thema's die het werkveld Recreatie en Toerisme betreffen.
- 3 De Provincie Limburg zal bestuurlijk en ambtelijk actief betrokken worden in het proces van de regionale uitwerkingen van het POL en de totstandkoming van de bestuursafspraken.
- 4 Onder voorwaarde dat wordt voldaan aan de bovenstaande punten 1-3 draagt de Provincie Limburg € 50.000,-- bij aan de regionale POL uitwerkingen van regio Midden-Limburg. De uitbetaling van het bedrag van € 50.000,- vindt plaats aan SML als beheerder en verdeler van de middelen voor de regio.
Na ondertekening van deze overeenkomst vindt uitbetaling plaats aan SML door de Provincie Limburg. De gemeente Maasgouw is voor het werkveld Recreatie en Toerisme verantwoordelijk voor aanbesteding, opdrachtverlening en contractmanagement naar derden.
- 5 De provinciale bijdrage van € 50.000,-- is een bijdrage aan de totale kosten van de POL uitwerkingen welke begroot zijn op € 145.000. De provinciale bijdrage is niet gespecificeerd per thema. Indien na voltooiing van de POL uitwerkingen blijkt dat de bijdrage van de Provincie niet volledig besteed is en er gelden over blijven, dan zullen partijen met elkaar in overleg treden om te bezien op welke wijze het overschot (in verhouding tot de bijdrage 1/3) kan worden terugbetaald aan de Provincie.

Aldus getekend in tweevoud te Maasgouw/Maastricht d.d..... 2015

Gemeente Maasgouw

.....

Provincie Limburg
De heer J.M.T. Teunissen

Bijlagen:

Brief 11 maart GS aan de regio + focusnotitie

Brief regio 25 maart aan GS/gedeputeerde van der Broeck 25 maart.

Overeenkomst bijdrage in POL uitwerkingen regio Midden Limburg

Ondergetekenden:

Provincie Limburg, een publiekrechtelijk rechtspersoon gevestigd te Maastricht, ten deze op grond van artikel 176 van de Provinciewet, vertegenwoordigd door middel van een machtiging van de Gouverneur van de Provincie Limburg, de gedeputeerde de heer J.M.T. Teunissen, coördinerend portefeuillehouder voor het POL2014.

Gemeente Nederweert, vertegenwoordigd door X.

Overwegende dat:

Provinciale Staten van de provincie Limburg in december 2014 het POL2014 heeft vastgesteld.

In het POL 2014 aan de regio's gevraagd wordt om de volgende onderwerpen regionaal uit te werken: detailhandel, bedrijventerreinen, kantoren, wonen, energie, verblijfsrecreatie en landbouw.

De Provincie in de brief van 3 maart (verzonden 11 maart (2015/12069)) en de bijbehorende Focusnotitie haar vraag ten aanzien van de regionale uitwerkingen en bestuursafspraken nader heeft gespecificeerd.

De regionale uitwerkingen moeten leiden tot bestuursovereenkomsten over de genoemde thema's tussen de gemeenten in de regio en de Provincie Limburg.

De regio Midden Limburg vanuit de organisatie van Samenwerking Midden-Limburg (SML) de regionale POL uitwerkingen ter hand neemt.

De gemeente Nederweert zich zal gaan inspannen om het proces voor de POL uitwerkingen te begeleiden voor het werkveld Landbouw en Natuur, zonder hierbij de verantwoordelijkheid voor de vaststelling van de POL uitwerkingen qua inhoud op zich te nemen.

De regio Midden Limburg kennis neemt van de focusnotitie van de Provincie en deze meeneemt in de plannen van aanpak en in de uitvoering hiervan, waarbij de uitwerkingen een eigen regionale invulling van de opgaven zijn.

De regio Midden-Limburg bij brief van SML van 3 maart (verzonden 25 maart) 2015 verzoekt om personele en financiële ondersteuning bij de uitwerking van de POL thema's voor de regio.

Het SML aangeeft dat de uitwerkingen in totaal ca. € 145.000,-- zullen kosten.

De regio Midden Limburg een bedrag van ca. € 95.000,-- beschikbaar heeft.

Het SML de Provincie Limburg verzoekt € 50.000 bij te dragen.

Partijen zijn overeengekomen als volgt :

- 1 De gemeente Nederweert zal voor het SML , namens de gemeenten Weert, Nederweert, Roermond, Roerdalen, Leudal, Maasgouw en Echt-Susteren de inspanningverplichting aangaan om het proces voor de POL uitwerkingen te begeleiden voor het werkveld Landbouw en Natuur, zonder hierbij de verantwoordelijkheid op te nemen voor de vaststelling van de POL uitwerkingen qua inhoud .
- 2 De gemeente Nederweert zal zich inspannen om uiterlijk in december 2015 bestuursafspraken te hebben gemaakt tussen Gedeputeerde staten van de Provincie Limburg en de colleges van B&W van de bij de POL uitwerking betrokken Midden-Limburgse gemeenten over de POL thema's die het werkveld Landbouw en Natuur betreffen.
- 3 De Provincie Limburg zal bestuurlijk en ambtelijk actief betrokken worden in het proces van de regionale uitwerkingen van het POL en de totstandkoming van de bestuursafspraken.
- 4 Onder voorwaarde dat wordt voldaan aan de bovenstaande punten 1-3 draagt de Provincie Limburg € 50.000,-- bij aan de regionale POL uitwerkingen van regio Midden-Limburg. De uitbetaling van het bedrag van € 50.000,- vindt plaats aan SML als beheerder en verdeler van de middelen voor de regio.
Na ondertekening van deze overeenkomst vindt uitbetaling plaats aan SML door de Provincie Limburg. De gemeente Nederweert is voor het werkveld Landbouw en Natuur verantwoordelijk voor aanbesteding, opdrachtverlening en contractmanagement naar derden.
- 5 De provinciale bijdrage van € 50.000,-- is een bijdrage aan de totale kosten van de POL uitwerkingen welke begroot zijn op € 145.000. De provinciale bijdrage is niet gespecificeerd per thema. Indien na voltooiing van de POL uitwerkingen blijkt dat de bijdrage van de Provincie niet volledig besteed is en er gelden over blijven, dan zullen partijen met elkaar in overleg treden om te bezien op welke wijze het overschot (in verhouding tot de bijdrage 1/3) kan worden terugbetaald aan de Provincie.

Aldus getekend in tweevoud te Nederweert/Maastricht d.d..... 2015

Gemeente Nederweert

.....

Provincie Limburg
De heer J.M.T. Teunissen

Bijlagen:

Brief 11 maart GS aan de regio + focusnotitie

Brief regio 25 maart aan GS/gedeputeerde van der Broeck 25 maart.

Overeenkomst bijdrage in POL uitwerkingen regio Midden Limburg

Ondergetekenden:

Provincie Limburg, een publiekrechtelijk rechtspersoon gevestigd te Maastricht, ten deze op grond van artikel 176 van de Provinciewet, vertegenwoordigd door middel van een machtiging van de Gouverneur van de Provincie Limburg, de gedeputeerde de heer J.M.T. Teunissen, coördinerend portefeuillehouder voor het POL2014.

Gemeente Nederweert, vertegenwoordigd door X.

Overwegende dat:

Provinciale Staten van de provincie Limburg in december 2014 het POL2014 heeft vastgesteld.

In het POL 2014 aan de regio's gevraagd wordt om de volgende onderwerpen regionaal uit te werken: detailhandel, bedrijventerreinen, kantoren, wonen, energie, verblijfsrecreatie en landbouw.

De Provincie in de brief van 3 maart (verzonden 11 maart (2015/12069)) en de bijbehorende Focusnotitie haar vraag ten aanzien van de regionale uitwerkingen en bestuursafspraken nader heeft gespecificeerd.

De regionale uitwerkingen moeten leiden tot bestuursovereenkomsten over de genoemde thema's tussen de gemeenten in de regio en de Provincie Limburg.

De regio Midden Limburg vanuit de organisatie van Samenwerking Midden-Limburg (SML) de regionale POL uitwerkingen ter hand neemt.

De gemeente Roerdalen zich zal gaan inspannen om in het kader van het uitvoeringsprogramma van de vastgestelde structuurvisie Wonen, Zorg en Woonomgeving Midden-Limburg procesbegeleiding/onderzoeken te initiëren.

De regio Midden Limburg kennis neemt van de focusnotitie van de Provincie en deze meeneemt in de plannen van aanpak en in de uitvoering hiervan, waarbij de uitwerkingen een eigen regionale invulling van de opgaven zijn.

De regio Midden-Limburg bij brief van SML van 3 maart (verzonden 25 maart) 2015 verzoekt om personele en financiële ondersteuning bij de uitwerking van de POL thema's voor de regio.

Het SML aangeeft dat de uitwerkingen in totaal ca. € 145.000,-- zullen kosten.

De regio Midden Limburg een bedrag van ca. € 95.000,-- beschikbaar heeft.

Het SML de Provincie Limburg verzoekt € 50.000 bij te dragen.

De regio Midden Limburg wonen reeds een POL uitwerking heeft vastgesteld voor het onderwerp wonen in de vorm van de structuurvisie Wonen, Zorg en Woonomgeving Midden-Limburg. Deze structuurvisie bevat een uitvoeringsprogramma waarvoor de gemeenten bij brief van 3 maart financiële ondersteuning bij de provincie hebben gevraagd.

Partijen zijn overeengekomen als volgt :

- 1 De gemeente Roerdalen zal voor het SML , namens de gemeenten Weert, Nederweert, Roermond, Roerdalen, Leudal, Maasgouw en Echt-Susteren de inspanningverplichting aangaan om in het kader van het uitvoeringsprogramma van de vastgestelde structuurvisie Wonen, Zorg en Woonomgeving Midden-Limburg procesbegeleiding/onderzoeken te initiëren.
- 2 De gemeente Roerdalen zal zich inspannen om uiterlijk in december 2015 bestuursafspraken te hebben gemaakt tussen Gedeputeerde staten van de Provincie Limburg en de colleges van B&W van de bij de POL uitwerking betrokken Midden-Limburgse gemeenten over de POL thema's die het werkveld Wonen, Zorg en Woonomgeving betreffen.
- 3 De Provincie Limburg zal bestuurlijk en ambtelijk actief betrokken worden in het proces van de regionale uitwerkingen van het POL en de totstandkoming van de bestuursafspraken.
- 4 Onder voorwaarde dat wordt voldaan aan de bovenstaande punten 1-3 draagt de Provincie Limburg € 50.000,-- bij aan de regionale POL uitwerkingen van regio Midden-Limburg. De uitbetaling van het bedrag van € 50.000,- vindt plaats aan SML als beheerder en verdeler van de middelen voor de regio.
Na ondertekening van deze overeenkomst vindt uitbetaling plaats aan SML door de Provincie Limburg. De gemeente Roerdalen is voor het werkveld Wonen, Zorg en Woonomgeving verantwoordelijk voor aanbesteding, opdrachtverlening en contractmanagement naar derden.
- 5 De provinciale bijdrage van € 50.000,-- is een bijdrage aan de totale kosten van de POL uitwerkingen welke begroot zijn op € 145.000. De provinciale bijdrage is niet gespecificeerd per thema. Indien na voltooiing van de POL uitwerkingen blijkt dat de bijdrage van de Provincie niet volledig besteed is en er gelden over blijven, dan zullen partijen met elkaar in overleg treden om te bezien op welke wijze het overschot (in verhouding tot de bijdrage 1/3) kan worden terugbetaald aan de Provincie.

Aldus getekend in tweevoud te Roerdalen/Maastricht d.d..... 2015

Gemeente Roerdalen

.....

Provincie Limburg
De heer J.M.T. Teunissen

Bijlagen:
Brief 11 maart GS aan de regio + focusnotitie

Brief regio 25 maart aan GS/gedeputeerde van der Broeck 25 maart.